Ն. 3091 1895 ՍԷՓԹԷՄԲԷՐ 3—4 ՊԱԶԱՐ—ՊԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ)(1313 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 26 ՕՆԴԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

20 ՓԱՐԱ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐՔԻՅԷ

20 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԽԷՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ (صاحب امتياز: جيوهلكيان) جريدهٔ شرقيه

ԱԲՈՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	140 ղր.	70 ղր.	40 ղր.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէհրիւյէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

1ինճի, 2ինճի վէ 3ինճի սահիֆէ ղր. 5
Կիւնճիւ սահիֆէ 11ի 10բ. հռ. » 8
Մէվատտը նաֆիաօյա տաիր պէնտլէր ճէհտանէն զապուլ օլունմազ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ

Իտարէխանէսի Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 Ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր։ Թէսաֆիէի մէվատտ հագգընտա կօղէթէճէն սահիպ վէ միւտիրի
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ՝ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՐԻՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մատակասզարտան Լօնտրանըն Տէյլի Թէլէկրաֆ կազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա կէօրէ, Մատակասզարըն փայիթախթընտան 30 միլ մէսաֆէտէ պուլընան Իպարսիւրէ, Հօվալըլար՝ Ֆըրանսըզ ասքէրինէ զարշը չէտիտ պիր մուգավէմէթ իճրասընա հազըրլանմըշլար տըր։

Մէզքիւր Թէլէկրաֆտա, օրալարտա քէսրէթլէ հաստալըղըն հիւքիւմ սիւրտիւղիւ տախի պէյան օլունըյօր։

Բամիր մէսէլէսի հագգընտա Ինկիլիզ վէ Րուս գօմիսէրլէրի արասընտա զուհուրա կէլէն իխթիլաֆըն՝ հիւքիւմէթը մէթպուէլէրի թարաֆընտան պէրթարաֆ իտիլտիկի՝ էվվէլքի կիւնքի Թարիւյէ Լօնտրատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա իչար օլունըյօր։

Կէչէն բազար կէճէսի ալաֆրանկա սաաթ 10ը 20 կէչէրէք, Փարիզին Սէն-Լազար իսթասիօնընտան Վէրսայլա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ օլան պիր գաթար իլէ՝ օ սըրատա Մուլինօտան կէլէն տիկէր պիր գաթար միւսատէմէ իթմիշլէր տիր։ Գաթարլարտան պիրինի հէնուզ խօլա չըգմըղը, վէ տիկէրի իսէ իսթասիօնա եագլաշմագտա օլմասը հասէպիլէ, իքիսի տէ աղըր կիթմէքտէ իմիշլէր իսէ տէ, միւսատէմէ էրէյինճէ չիտտէթլի օլմուշ տըր։ Իքի գաթար պիր պիրինին իւթիւնէ չըգմըշ, վէ վակօնլարըն լամպալարը սէօնմիւշ օլտուղընտան, եօլճուլար տէհշէթ իչինտէ գալմըշլար տըր։

Եօլճուլարտան 30 գատարը եարալանմըշ օլուպ, անլար խասթախանէյէ նագլ օլունտուգլարը կիպի, վուգուաթ պուլան իչպու գազա հագգընտա թէտգիգաթ իճրա օլունմագտա պուլընմըշ տըր։

Պէյն էլ միլէլ զրաաթ գօնկրէսի՝ Պէլճիգա զրալընըն պիրատէրի բրէնս Ալպէրին թահթը րիյասէթինտէ օլարագ կէլէճէք այ Պրիւքսէլտէ ագտը իճթիմա իտէճէք տիր։ Մէզքիւր գօնկրէյէ Ֆրանսա, Ալէմանիա, Րուսիա, Աւստրիա, Իթալիա, Րումանիա հիւքիւմէթլէրի թարաֆընտան միւթէհասսըս մուրախխասլար կէօնտէրիլէճէք, վէ Թախմինէն 600 քիշի իճթիմա իտուպ, պուկիւնտէն իտիպարէն պէտէլի զրաաթա տաիր մէսաիլէ ... միւզաքէրէ օլունաճագ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մըսըր Խըտիվի ֆէխամ. տէվլ. Ապպաս բաշա հազրէթլէրի՝ կէչէն բէնճշէնպիհ կիւնիւ Մահրուսէ վափուրընա րաքիպէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

Վափուր մէզքիւր Պէպէքտէն հարէքէթ իթմէզտէն էվվէլ պայրագլարլա տօնատըլմըշ, վէ տէրսանէտէն պուլընան էֆրատ՝ սէրէնլէրէ չըգարագ, Թէքրար Թէքրար «Բատիշահըմ չօգ եաշա» նիտա իթմիշլէր տիր։ Խտիվը միւշարէիլէյհ հազրէթլէրինի խօլա գօյմագ իչիւն Ջանագգալէյէ գատար կիթմիշ օլան Խավէրանը Շահանէտէն սաաթ. Վէհպի բաշա հազրէթլէրի՝ էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր։

Մահրուսէ վափուրընըն էվվէլքի ագշամ Իսքէնտէրիյէյէ միւվասէլէթի մուգարրէր իտի։

—Մըսըր րէիսը նուզզարը տէվլ. Նուպար բաշա հազրէթլէրի պու քէրրէ Ալէմանիատան Բարիզէ կիթմիշ տիր։

Բուլկար միւշարէլէյհ՝ իճէրիմիզ օլան այաղը քէամիլէն էյիլէշտիքինտէն, սէրպէսթճէ վէ եալընըզճա եիւրիւմէկէ պաշլամըշ տըր։

—Նիլ նէհրի սուլարընըն կիթտիքճէ եիւքսէլմէսի՝ Մըսըր նաֆիա նէզարէթինին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշտիր։ Սուլար պիր գաչ կիւն պէօյլէ տէվամ իտէճէք օլուր

իսէ սէտլէր խարապ օլուպ պէօյլէ-ջէ մազարրաթ հուսուլէ կէլէճէկինտէն, թիգգաթլը թավրանըլմասը իչիւն պիւթիւն միւտիրիյէթլէրէ էմր վէրիլտիկի ճիհէթլէ, Մըսըրըն իչէրի թարաֆլարը էհալիսի էնտիշէ իչինտէ տէ պուլընմագտա իմիշլէր։

—Ինկիլթէրրանըն Ընգարէ գօնսօլօսը Մըսթըր Քիւմպէրլան՝ էրզրում գօնսօլօսը վէքալէթինէ թայինի գըլընմասընա մէպնի, էվվէլքի բէնճշէնպիհ կիւնիւ էրզրումա միւթէվէճճիհէն Ընգարէտէն հարէքէթ իթմիշ, վէ Ընգարէ գօնսօլօսլըղ վէքալէթինէ թային օլընան Տէրսաատէթ Ինկիլթէրրա սէֆարէթի թէրճէմանը Մ. Գօնթանա Անթօնիօ Ընգարէյէ միւվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

—Րուսումաթ էմինի տէվլ. Րաշիթ բաշա հազրէթլէրինին թահթը րիյասէթինտէ Տէրսաատէթ վէ Գալաթա վէ Քիրէճ Գափուսը կէօմրիւքլէրի նազըրլարընտան միւրէքքէպ օլարագ Թէշքիլ օլընան պիր գօմիսիօն՝ Նաֆիա վէ Թիճարէթ նէզարէթինտէն կէօնտէրիլէն Տէտք Ազած լիմանը հագգընտաքի բլան վէ Թէֆէրրուաթընը մուայէնէ իտէրէք, իքի տէֆա գօմիսիօնա ճէլպ ու տավէթ օլընմըշ օլան Շարգ չըմէնտօֆէրլէրի միւտիրի Մ. Կրօսհօյզըն մուվաֆագաթըյլա կէօմրիւք տաիրէ վէ տէբօլարընըն ինչա օլընաճագլարը եէրլէր Թային օլընմըշ, վէ բլան վէ սաիր էվրագը Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինէ իատէ օլընմըշ տըր։

Պու սուրէթլէ մուամէլաթը լազըմէ իքմալ իտիլմիշ օլմաղլա, քէյֆիյէթ պու կիւնլէրտէ Մէճլիսը Վիւքէլատա միւզաքէրէյէ գօնուլաճագ տըր։

Մէզքիւր լիմանըն տէնիզէ տօղրու եաբըլաճագ մուհաֆազա րըխթըմը էջէյինէ ուզունլուղը օլաճագ ըլընտան, պիր տէֆատա 6 վափոր եանաշապիլէճէկի կիպի, լիման տախի պիր խայլի վափօր վէ սէֆինէլէրի իսթիապ իտէպիլէճէք գատար կէնիշլէտիլէճէկի ճիհէթլէ, 6,500,000 ֆրանգ սարֆ օլընաճաղը Թախմին իտիլմիշ տիր։

—Պօղազընտա պիր իւֆիւնէթ հասըլ օլմասընտան տօլայը պիր գաչ կիւնտէն պէրու էսիրֆիրաշ պուլընան Ինկիլթէրա սէֆիրի Սըր Ֆիլիբ Գըրրինին աֆիյէթ պուլտուղը մէմնունիյէթլէ իշիտիլմիշ տիր։

—Պիր միւտտէթտէն պէրու Թաթիլ իտիլմիշ օլան Մէքթէպը Հուգուգը Շահանէ իլէ Մէքթէպը Սուլթանիյէ տէրսլէրինէ պու կիւնտէն իթիպարէն պաշլանմասը մուգարրէր տիր։

—Իրան սէֆիրի Միրզա Մահմուտ Խան Թարաֆընտան էվվէլքի կիւն սէֆարէթխանէտէ րէսմը գապուլ իճրա օլունմըշ տըր։ Սէֆարէթ պաշ թէրճէմանը Միրզա Բօվհաննէս Խան իլէ պաշ քէաթիպ Միրզա Պագըր Խան վէ սաիր էրքէանը մէմուրինը սէֆարէթ պէօյլէ ինիֆօրմալարընը լապիս օլտուգլարը հալտէ տավէթլիլէրի գապուլ իթմիշլէր տիր։

Զիյարէթ իտէնլէր միյանընտա Տախիլիյէ նազըրը տէվլ. Խալիլ Րիֆաթ, Թօբխանէի Ամիրէ միւշիրի տէվլ. Զէքի, Թիճարէթ վէ Նաֆիա նազըրը տէվլ. Թէվֆիգ, սէրթապիպը հազրէթը Շէհրիյարի տէվլ. Մավրօեէնի, Խարիճիյէ միւսթէշարը Յատեան տէվլ. Յարութիւն, Կիրիտ վալիի սապըգը տէվլ. Գօսթագի Անթօբուլօ բաշալար հազարաթըյլա Տիվանը Մուհասէպաթ

րէիսի ատթուֆ. Զիւհտի, Թահրիրաթը Խարիճիյէ քէաթիպի ատթուֆ. Նուրի, Պապը Ալի Հուգուգ միւշավիրի ատթուֆ. Հագգը, Խարիճիյէ միւհիմմէ միւտիրի ատթուֆ. Միւնիր պէյ, Պապը Ալի Հուգուգ միւշավիրի ատթուֆ. Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ.լէր հազարաթը վէ սաիր զէվաթ պուլընմըշլար տըր։

—Ֆրանսա սէֆարէթխանէսինին Բէբէքտէ կայն մայէթ վափորը՝ Սայր Բազարը աչըգլարընտան էվվէլքի կիւն Թէքրար Թարաբիյայա ավտէթ իթմիշ տիր։

—Տիւն Րում Բաթրիգի րիւթպէթլու Անթիմօս էֆ. հազրէթլէրինին իսմինին կիւնիւ օլտուղը ճիհէթլէ, տիւն սապահ Ֆէնէրտէ քէաին Բաթրիգխանէ քիլիսէսինտէ իճրա գըլընան այինը րուհանի էսնասընտա Զաթը Շահանէ իչիւն տուալար օգունմըշ, վէ խիթամընտա Բաթրիգ հազրէթլէրի քիլիսէտէն պէօյիւք սալօնա չըգտըգըընտա հավլուտա պիր պանտօ մուզիգա Թարաֆընտան Համիտիյէ մարշը Թէրէննիւմ իտիլմիշ, վէ հազըրուն Թարաֆընտան իւչ տէֆա «Բատիշահըմ չօգ եաշա» նիտա օլընմըշ տըր։

Պատէհնու Սինօդ վէ մէճլիսը մուխթէլիթ ազասըյլա Բաթրիգխանէ մէմուրինինի վէ մէքթէպ մուալլիմլէրի վէ Օրթօտօքս հիւքիւմէթլէր սէֆիրլէրի վէ Րում միլլէթպէրանը՝ միւշարէլէյհի զիյարէթլէ Թէպրիքէատ իճրա էյլէմիշլէր, վէ ագշամ տախի Սինօդ մէճլիսիյլէ մէճլիսը մուխթէլիթ ազալարընա իքրամէն պիր զիյաֆէթ վէրիլմիշ տիր։

—Միւլքիյէ մաազուլլարը մաաշլըգը գարարնամէսի մուճիպինճէ, սուն իտարէտէն տօլայը 3 տէֆա միւքէրրէրէն ագլ օլընան մէմուրլարըն՝ մաազուլիյէթ մաաշը ալմաղա հագգը օլամայաճաղը եազըլմըշ իսէ տէ, էհլիյէթ վէ իգթիտարսըզլըգլարընտան տօլայը 3 քէրրէ ագլ իտիլէնլէր հագգընտա նէ եօլտա մուամէլէ օլունմասը իչիւն Թէզգիրէ Սանըոլը նէզարէթինտէն Պապը Ալիյէ իսթիֆսար օլընմասը իւզէրինէ քէյֆիյէթ ալիւ օլան տաիրէսինէ Թէտգիգ օլընարագ էհլիյէթ վէ իգթիտարսըզլըգլարընտան տօլայը միւքէրրէրէն 3 տէֆա ագլ օլընան պիր մէմուրա՝ սուն իտարէսինտէն տօլայը ագլ օլընանլար կիպի մուամէլէ իտիլմէսի միւնասիպ վէ ատալէթէ մուվաֆըգ օլամայաճաղընտան, օ կիպի մէմուրլարա մաազուլիյէթ մաաշը իթասընա գարար վէրիլմիշ տիր։

—Մաարիֆ կազէթասը սահիպը իմթիյազը իգթ.ՏՄէհմէտ Նուրի պէյին պիրատէրի՝ Պապը Զապթիյէ էվրագ միւտիրի Պէքիր էֆ. էվվէլքի կիւն վէֆաթ իթմէքլէ, ճէնազէ ալայը տիւն իճրա օլունմըշ տըր։

—Էտիրնէ Տօլյունը Ումումիյէ նէզարէթինտէն էրզրում Տօլյունը Ումումիյէ նէզարէթինէ Թահվիլը մէմուրիյէթ իթմիշ օլան Շապանեան սաաթ. Գրիգոր էֆ. մահալը մէմուրիյէթը ճէթաէսինէ կիթմէք իւզրէ պու քէրրէ չէհրիմիզէ կէլմիշ տիր։

—Պապը էսպագտան տօլայը էրէկլի գայմագամը Ճէմիլ էֆ.նին՝ Գօնիա վիլայէթինէ իսթիճվապը իճրա օլընմագտա պուլընտուղը իշիտիլմիշ տիր։

—Սըրպիա սէֆարէթխանէսի քէաթիպինին զէվճէսի մատամ Ֆլօրէս, տօսթլարընտան մատամ Գրէսբէն իլէ պիրլիքտէ կէչէն բազար կիւնիւ Պէօյիւքտէրէտէն պիր արապայա պինէրէք Թէնէզզիւհ իչիւն Գալէնտէրէ աղիմէթ իթմիշլէր իսէ տէ, արապանըն հայվանլարը իւրքէրէք գօշմայա պաշլատըգլարընտան, մատամ

Ֆլօրէս՝ քէնտինի տիշարի աթմըշ, մաթէսէֆ տէգտիրիլէ աթլար տէգտիրիլէ տէ գօլլարը քիրիլմիշ ... մատամ Գրէսբէն տախի արապա իչինտէ սագաթլանմըշ ... Թօրհոյչեան ... Հէքիմլէր վէ ... Իշիտիլմէքտէ տիր։

—Տիւն չէհրիմիզ մատավէլէթ խանէսինտէ Խըրթաւլիյէ գումբանէասընըն ... Պուլ վափորլարընա ֆէրաչէթը ... սէմավէթ սէքլիթ ... էֆ. հազրէթլէրինին ... Տէրսաատէթէ կէլմիշլէր տիր։

ՊԷԼՃԻՔԱ ՔՐԱԼԸ ՊԻՐԱՏԷՐԻՆԻՆ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹԷ ԶԻՅԱՐԷԹԻ

Պէլճիգա զրալընըն պիրատէրի վէ վէլիահտը զօնթ տը Ֆլանտր իլէ մախտումը բրէնս Ալպէրթ՝ կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ իթմիշլէր տիր։ Տէրսաատէթ Պէլճիգա սէֆիրի Մ. Նիյէթ իլէ պաշ Թէրճէմանը Մ. Հիւլը՝ Քիւչիւք Չէքմէճէյէ գատար միւշարէլէյհիմայը իսթիգպալէ կիթմիշլէր, պիրլիքտէ Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմիշլէր տիր։

Թարաֆը Հազրէթը Բատիշահիտէն իրսալ պուլընան Մապէյնը Հիւմայուն Թէրճէմանը տէվլ. Միւնիր բաշա հազրէթլէրի սաաթ. Անմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրի միւշարէլէյհիմայը Սիրքէճի իսթասիօնընտա իսթիգպալ իթմիշլէր, վէ Պէլճիգա սէֆարէթխանէսի մէխսուս պիր արապայա րաքիպէն սէֆարէթխանէսինէ կիթմիշլէր, Պէլճիգա սէֆարէթխանէսինտէ միւսաֆիր պուլընմըշլար տըր։

Միւշարէլէյհիմա՝ հազարաթը Խաս Ահօր արապալարընա րաքիպէն օլարագ Սիրքէճի իսքէլէսինէ կիթմիշլէր, վէ օրատան պիր մուչ վափորընա րաքիպէն Թարաբիյա կէօրիւպ Սէլմէր Բալլաս օթէլի իլէ Նազըլ օլմուշլար տըր։

Միւշարէլէյհիմա՝ րէֆագաթլարընտա պուլընան մուրախխասլարընտան Թային օլունան միհմանտարըլըգլարընտա Թային օլունան Տախիլիյէ? ... Շահանէտէն սաաթ. Անմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրի պուլընտուղը հալտէ, Բատիշահըմը Տիւն ագշամ ... Էսէրէ Բատիշահըմ Աթավէթին Սթամպօլ ... Անմէտ կէչէրէք, չէհրիմիզին չայանը Թէմաշա պաղը մահալլէրինի զիյարէթ էյլէմիշլէր տիր։

Ռէսմի.—Հաշմէթլու Պէլճիգա զրալը հազրէթլէրինին պիրատէրի օլուպ սէյահաթ իչիւն պու քէրրէ Տէրսաատէթէ վիւրուտ իթմիշ օլան ֆէխամ. տիւգ տը Ֆլանտր հազրէթլէրի, մախտումը ֆէխամ. բրէնս Ալպէր հազրէթլէրի, վէ Պէլճիգա սէֆիրի ճէնապ. Մ. Նիյէթ ճէնապլարի վէ մայէթլէրի պէրապէր տիւնքի բազար կիւնիւ Մապէյնը Հիւմայուն Միւլքիյէ քէաթիպի էյլէմիշլէր, միւշարէլէյհիմայը Զաթը Շահանէ զէվլէթլէրի Սաատաթ դահա ... Բատիշահըմ ... կէլտիքլէրինտէ ... Սաատաթ իլէ Մապէյնը Հիւմայուն Միւլքիյէ? ... եէմէք եէմիշ օլմաշլար տըր։

ՉԱՐՇՈՒԻ ՔԷՊԻՐ

Չարշուի Քէպիրին սուրէթը ինշաաը հագգընտա Թանզիմ օլընան մազպաթա էվվէլքի կիւն գօմիսիօնտան ալէլ արզ Թահրիր Թարաֆընտան մէօհրլէնէրէք, օլպապտաքի խարիթա վէ րէսմը իլէ պիրլիքտէ՝ սիւթիւնլարտա իլան օլընտուղը վէճհիլէ մէզքիւր չարշուի Քէպիրի չարշաֆ քէրէ մագամը Սատարէթէ արզ ու Թագտիմ օլունմըշ տըր։

Չարշը «սըրֆ թէմիրտէն ինշա օլունաճաղը հալտէ մասրաֆը ինշաիյէսի 70,000 լիրա, վէ Թուղլա վէ չիմէնթօ իլէ ինշասը հալինտէ իսէ 88000 լիրայա պալիղ օլաճաղը Թախմին իտիլմիշ տիր։ Պու իքի սուրէթտէն հանկիսընին Թէրճիհի րէյը ալիյէ պիրագըլմըշ տըր։

Մէճմուը ինշաաթ 22000 մէթրօ մուրապպայա պալիղ օլաճագ իմիշ։

Տիւնքի բազար կիւնիւ Բում

Էվվէլքի եաղմուրտան սօնրա, տիւն Պօղազ իչինտէ գայըգ վէ սանտալ եարըշլարը իճրա օլունմըշ տըր։ Հավա միւսաիտ օլմատըղը կիպի, րիւզկեար տախի եօմէտտիքինտէն, պէյզագտարը էհալիսիւ գօթուրտը վէ եաշ միւսապագալարընտան սարֆը նազար օլընարագ, սէֆարէթ մայէթլէրինտէ պուլընան վափորլարըն սանտալլարը տիկէր սանտալլարը վէ իքի չիֆթէ գայըգըլար եարըշըլա իքթիֆա օլունմըշ տըր։

Միւսապագա մահալլինտէ սէֆիրլէրլէ սէֆարէթ մէմուրլարը վէ սաիր զէվաթը միւթէպպիսէ սթիմպօթլար իլէ հազըր պուլընտուգլարը հալտէ, Պէյզօզ սահիլինտէն Քիրէճ Պուրնը հիզասընա տէկին սթիմպօթ օլան ֆէնէր տուպասը, վէ Թարաբիյատա Սէլմէր Բալլաս օթէլի սահիլի արասընտա Թային օլընան տաիրէ իչինտէ իճրա օլընան միւսապագալարտա, սէֆարէթ մայէթլէրինէ մէմուր վափորլարըն սանտալլարընտան պիրինճիլիկի Ֆրանսա սէֆարէթինին Բէբէք վափորըն սանտալը, վէ իքինճիլիկի Աւստրիա սէֆարէթինին Թավրուս վափորընըն սանտալը իհրազ էյլէմիշլէր տիր։

Պօնլարը միւթէզագզըլ սանտալճըլար միւսապագա մէյտանընտա չըգըպ, պիրինճիլիկի Սագըզ Գափու սանտալճըլարընտան, Աստէմ Աղա վէ ֆիրասը Ա. Բէգիր կէօրիւպ ... իքինճիլիկի սանտալճըլարըն ... ալմըշլար իսէ տէ, պիր եարըշճըլըգ սանտալճըլարընտան Ֆէրիտ Աղայա պէրապէր պիր եարըշտա? ... Պէյքօզլու Ֆօթի ըէիսին սանտալը ալմըշ տըր։

Միւսապագայա սաաթ 10 րատտէլէրինտէ Թախմինէն պաշլանարագ, էննէ սէֆիրլէրլէ, սաիր զէվաթ վէ միւսապագա գօմիսիօնը ազասը՝ Սէլմէր Բալլաս օթէլինէ չըգըպ, իճրա գըլընան էյլէնճէլէրի Թէմաշա էյլէմիշլէր տիր։

*
* *

Տիւն եաղմուր եաղըպ հավանըն միւսաատէսիզլիկի հասէպիլէ, միւսապագայա բրօկրամընըն Թէմամըյլա իճրասընա մանի օլմուշ օլտուղընա մէպնի, 15 կիւնտէն սօնրա պիր միւսապագա տահա իճրասը տիւշիւնիւլիյօր իմիշ։

ԳՕՆՍԱԳ ՖԱՊՐԻՔԱԼԱՐԸ

Շէհրիմիզտէ միւխթէլիֆ իսմլէրլէ Թէսիս իտիլէն պիր Թագըմ գօնսագ ֆապրիգալարընըն՝ պիր վագթտան պէրու բիւյէքլէ սըհհէթէ մուզըրր օլան գօնսագ եաբմագլարը հագգընտա պուլունան 10 կիւն էվվէլ կազէթամըզտա պիր ֆըգրա եազըլմըշ, պու պապտա մէրճիի ալիսինին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ իտիք։

Պու քէրրէ Տահիլիյէ նէզարէթինտէն սատըր օլան պիր Թէլարքընամէ իլէ միւթէհասսըս հիւքիւմէթլէրի վէ Թէլարքընամէ պու եարաման սուրէթտէ ... կիւնտէն կիւնէ չօղալմագտա օլան մէզքիւր ֆապրիգալար հագգընտա պազը գարարլար իթթիխազընա լիւզում կէօրիւլմիշ, վէ պունլարըն ատէտլէրի, սահիպլէրինին իսմի վէ իմթիյազ ալընըբ ալընմատըքլարը վէ մահիյէթի հագգընտա Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինէ Շէհր էմանէթինտէն մալումաթ Թալէպ օլընմըշ տըր։

ՎԷԼՕՍԻՓԷՏԼԷ ՏԷՎՐԸ ԱԼԷՄ ՍԷՅԱՀԱԹԸ

Պէրլին Ճօղրաֆիա ճէմիյէթի ազասընտան Մ. Հանս Բնօլ՝ վէլօսիբէտէ սիւվար օլարագ տէվրը ալէմ սէյահաթը իճրասընա գարար վէրմէքլէ, Մինսքիւ չէհրինտէն հարէքէթ իտէրէք Աւստրիա—Մաճառիսթան, Սըրպիսթան վէ Պուլկարիսթանը կէչէրէք էվվէլքի կիւն չէհրիմիզէ միւվասէլէթլէ Պէյօղլունտա Բէչթօ օթէլինէ էնմիշ տիր։

Միւնիխտէն Տէրսաատէթէ գատար 2000 քիլօմէթրօլըգ մէսաֆէյի՝ եօլլարըն կէչիմսիզ միւշքիլ օլմաղլա պէրապէր, 20 կիւնտէ գաթ իթմիշ տիր։ Վէլօսիբէտա տախի էյի հալտէ մուհաֆազա օլընապիլմիշ տիր։

Եարըն Իսքիւտարա կէչիպ վէլօսիբէտլէ Ընգարէյէ աղիմէթ, վէ Անատօլու, Իրան, Աֆղանիսթան, Հինտ, Չին, Ճափօն, Ամէրիգա վէ Ֆրանսայը տօլաշարագ, Թօխմինը պաշ սէնէ մուճիպինճէ 1 պուչուգ սէնէ զարֆընտա Ալէմանիայա ավտէթ իտէճէք տիր։

ՉԷԼԶԷԼԷ

Կէչէն ճումա ագշամը Էրզրում վէ Մամուրէթ իւլ Ազիզ վիլայէթլէրինտէ էրէյինճէ չիտտէթլի զէլզէլէլէր հըսս օլունտուղը՝ Րօյթէրխանէի Ամիրէյէ իչար օլունմըշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւնքի բազար կիւնիւ Բում Բաթրիգի րիւթ. Անթիմօս էֆ. հազրէթլէրինին իսմինէ միւսատէֆ էյյամը մախսուսը օլմազ միւնասէպէթիյլէ, Բաթրիգ վէքիլի Ճէվահիրճեան Գեր. Տ. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ՝ րէֆագաթընտա Մայր Եկեղեցի Աւագերէցի Արժ. Տ. Միքայէլ քահանայ պուլընտուղը հալտէ Ֆէնէրտէ Րում Բաթրիգխանէսինէ ազիմէթ իտէրէք, Բաթրիգ Իզմիրլեան Ամեն. Տ. Մատթէոս Սրբազան հազրէթլէրի Թարաֆընտան րէսմը Թէպրիքի իֆա իթմիշ տիր։

Բրուսա Ալյերու Հովիւ Դիմաքսեան Գեր. Տ. Համազասպ Սրբազան՝ էվվէլքի եազըլտըղը իւզրէ ճումա կիւնիւ կէճէ վագթը Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ իթմիշ տիր։

*
* *

Բէզզակիւղ կէչէնտէ իտան իճթիհ կեւն ... Աւախնիր Մըսըր Առաջնորդը Իսթիճեան Գեր. Տ. Գէորգ վարդապետ տախի տիւն չէհրիմիզէ կէլմիշ տիր։

Կէլէճէք չարշէնպիհ կիւնիւ Բաթրիգխանէտէ էվվէլա Քաղ. վէ մուախխարէն Խառն Ժողովլար ագտը իճթիմա իտէճէքլէր տիր։

ԱՐՄԱՇՈՒ ՈՒԽՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրեվանուց վարչութիւնն կը փութայ ծանուցանել Արմաշու Չարխափան Ս. Աստուածածնի բարեպաշտ ուխտաւորաց, թէ առաջիկայ Ս. Խաչին ուխտաւորութեան համար ամեն տեսակ առպատուհասութիւններ եւ դիւրութիւններ պատրաստ են. եւ Նահանգական կառավարութեան կողմանէ ալ պէտք եղած կարգադրութիւններ եղած են։ Իսկ Առողջապահական վարչութեան կողմանէ ո՛չ գարանթինա կայ առնմանուած եւ ո՛չ ապանխման պարտաւորութիւն թէ՛ գացողներուն եւ թէ՛ դարձողներուն համար։

Վանուց պահապանները մինչ Նիկոմիդիա պիտի գոնուին ջուխտաւորաց խումբերուն առաջնորդելու համար։ Ասկէ զատ զինուորական պահապաններ ալ պիտի գտնուին ճամբուն վրայ։ Պէտք եղած օգնութեանց եւ տեղեկութեանց համար ուխտաւորք կարող են դիմել ի Նիկոմիդիա, Դպրեվանուցս Ներկայացուցիչ Մեծ. Ծիվան էֆ. Թիւրապեանի եւ Դպրեվանուցս գործակալ՝ պանդոկապետ Մինաս էֆ. Աչճեանի։ (Կնք)

Արմաշ 1 սեպտ. 1895

(Իշպու զիյարէթ միւնասէպէթիյլէ Անատօլու չըմէնտօֆէր գումբանեասը Թարաֆընտան Թէրտիպ օլունան պիր Թարիֆա Յինճի սահիֆէմիզտէ տէրճ օլունմըշ տըր)

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Մարսիլիա.—Դօմէջէն նագլիյէ վափորընտա պիր հարիգ զուհուր իտէրէք, վափոր՝ հիւքիւմէթ պէրապէր եանմըշ տըր։ Նուֆուսճա թէլէֆաթ օլմատըղը կիպի, սարֆ օլունան իգտամաթը ճանսիփարանէ սայէսինտէ լիմանտա պուլընան տիկէր սէֆինէլէրէ աթէշ սիրայէթ իթմէմիշ տիր։

Վիեննա.—Կալիցիա վալիսի գօնթ Պատէնի հէնիւզ հէյէթը վիւքէլայը Թէշքիլ իթմէկի րէսմէն տէրէօհտէ իթմիշ տիր։ Միւշարէլէյհ գօնթ՝ Լէմպէրկէ կիտուպ 15 կիւնտէն ավտէթ իտէճէք, վէ հէնիւզ գապինէօ պու այըն խիթամընտա գաթի սուրէթտէ Թէշքիլ իտէճէք տիր։

Պէրլին.—Ալէմանիա պաշ վէքիլի բրէնս տը Հօհէնլօհէ՝ պիր գաչ կիւն Վօրցին տէ գալտըղտան սօնրա, պու հաֆթա Պէրլինէ ավտէթ իտէճէք տիր։

Պէրլին.—Գօնթ տը Թուրէն Լօնտրայա հարէքէթ իթմիշ տիր։

Սօֆիա.—Պուլկարիսթան մալիյէ միւտիրի պիր իսթիգրազ ագտը իթմէք իւզրէ Լօնտրայա ազիմէթ իթմիշ տիր։

ՄԷՄԱԼԻՔԸ ՄԱՀՐՈՒՍԷԻ ՇԱՀԱՆԷՅԷ ԹԷՐԱԳԳԻՅԱԹԸ ՍԷՆԱՒՅԷ

Մեմալիքը Մահրուսեի իւլ մէսալիքը Շահանէ տախիլինտէ սենայիի միւխթելիֆէնին թերագգիսը մասաէի միւհիմմէսինին նեզարը մեալիվէֆտը Շահանէտէ նէ՛ տէրեճէլերտէ միւլթեզէմ պուլընտըղը ճիւլուսը մէյամինմէնուսը Միւլիւքեանէտէն պէրու մահզա ասարը Թերագգըբէրվէրիի հազրէթը Շէհրիյարի օլարագ, քիւչտըրնա պէզլը ինայէթ պույրըլան պունճա ֆապրիգալարըն վիւճուտի իլէ միւսպէթ տիր։

Միւլքը մուգատտեսիմիզին՝ լէվազիմը մեաէնիյէնին հիչ պիրի իչիւն եճնէպի մէմալիքինէ միւհթաճ պուլընմամասը մագսէտը ալիհիմմէթանէսինէ միւսթէնէտ պուլընան պու պապտէքի մէեսիրը ճէլիլէի հազրէթը Շէհրիյարիյէ իմթիսալէն, Թեպաաի Շահանէտէն հէր պիրինին՝ քէնտի էլինտէն կէլէն իգտամ ու զայրէթի տիրիղ իթմէմեսի՝ եօհտէի ուպուտիյէթէ թերէթթիւպ իտէն վեզայիֆ ճիւմլեսինտէն պուլընտըղը աշիքեար տըր։

Խավասսը պէնտէկեանը հազրէթը Բատիշահի՝ մէսայիի Թերագգըբէրվէրիի հազրէթը Միւլիւքեանէյի տահտը եագընտան կէօրմէք չէրէֆի իլէ միւպահի օլտուգլարընտան, պու վազիյֆէյի պիհագգըն Թագտիր իթմիշլէր, վէ իշլէրինտէն նիչէլէրի իմթիյազլար իսթիհսա վէ միւեսսէսաթը նաֆիա Թէեսիս իտէրէք, Թերագգըյաթը սէնաիյէմիզէ խըտէմաթը միւհիմմէտէ պուլընմըշլար տըր։

Իշթէ պու քէրրէ իմթիյազը Մէգթուպի Խարիճիյէ աթուֆ. Միւնիր պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ իհսան պույրըլմըշ օլան սըարմաչէթ ֆապրիգասընըն քիւշատը՝ պու խըտէմաթը Թերագգըբէրվերանէյէ պիր լահզա Թէշքիլ էյլէմէքտէ տիր։

Սըարմաչէթ սարֆիյաթը՝ միւլքիմիզին հէր Թարաֆընտա Թեամմիւմ իթմիշ օլմագլա պէրապէր, տախիլը մէմալիքը Շահանէտէ ըսքարմաչէթ իմալի միւյէսսէր օլամամըշ իտի. պունըն սէպէպի իսէ սըարմաչէթի իմալ իտէճէք տար իւս սէնայիյնին Թէեսիսի՝ միւհիմմ պիր սէրմայէյէ միւթեվագգըֆ պուլընմասը իտի։

Հալպուքի՝ էքսէր գոմչու մէմալիքտէ վէ էզճիւմլէ Նումանտա վէ Բումանիատա սարֆ օլընան սըարմաչէթլէրին տախիլտէ իմալ իտիլմէքտէ օլտուգլարը կէօրիւլմէքտէ իտի։

Պու հալ՝ միլլը միւչարէկեան հազրէթլէրինին ճալիպը տիգգաթլարը օլտըղը, վէ սըարմաչէթ պէտէլի օլարագ էճնէպի մէմալիքինէ կէօնտէրիլէն մէպալիղին տախիլտէ գալմասը նա՛սըլ պէօյլէ պիր խըտմէթ օլաճաղընը Թագտիր էյլէտիքլէրի ճիհէթլէ, եօհտէի իսթիհսալէրինէ իհսան պույրըլան մէզքիւր սըարմաչէթ ֆապրիգասը իմթիյազընըն մէվգըի Թաթպիգէ վազը իչիւն ֆէվգէլատէ պէզլը մեսաի ու իգտամաթ պույուրմըշլար, վէ պու պապտէքի նէչրիյաթըմըզտան անլաչըլտըղը վէճհլէ, մէսայիի մեզքիւրէ՝ միւնթիճը մուվաֆֆագըյէթ օլմըշ տըր։

Սըարմաչէթ ֆապրիգասընըն քիւշատը՝ միւլքիմիզին Թերագգըյաթը սէնաիյէ Թարիխչէսինտէ միւհիմ պիր մէվգը Թութտըղը ճիհէթլէ, պու պապտէքի մուվաֆֆագըյէթլէրինտէն տօլայը միւչարէկեան Միւնիր պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ պէյանը Թէպրիքեաթ՝ նագըրէմիզտա պիր վազիյֆէի Թէրագգըբէրվէրանէմին իյֆասը տըր։

Պու ֆապրիգանըն՝ միւլքիմիզի եճնէպի մամուլաթընտա միւսթաղնիրաթան վարէսթէ պուլընտուրաճաղընա՝ Թեչքիլաթ ու Թերթիպաթընըն միւքէմմէլիյէթի զամըն տըր։

Միւնիր պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ վէզայիֆը միւհիմմէի մէմուրիյէթլէրինտէ Վէլիի նիյմէթը պիմիննէթիմիզ Բատիշահըմըզ Էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինէ խըտմէթը միւհիմմէ իպրազընտա մուվաֆֆագ օլմագտա պուլընտուգլարը կիպի, պէօյլէ վասի պիր Թէչէպպիւսը սէնաիյի պաչը չըգարմալարը իլէ, սաիգաի հըսսը սատագաթքեարի իլէ իգտամաթը Թերագգըբէրվէրանէլէրինէ նէ՛ գատար վասի պիր ճէվէլանկեահ ինթիխապ իթմիշ օլտուգլարընը իսպաթ էյլէմիշլէր տիր։

***

[illegible]

Մէզքիւր սըարմաչէթ ֆապրիգասընըն ըսմը քիւշատը՝ էվվէլքի կիւն մուաթանտան պիր սուրէթտէ իճրա օլընմըշ տըր։

Ֆապրիգանըն տէնիզէ տօղրու օլան ճիհէթի՝ Օսմանլը պայրագլարը իլէ Թէզեին օլունըպ, գարուտա պէլէտիյէ միւֆէթթիշ վէ չավուչլարը վէ բօլիս գօմիսէրլէրի վէ զապթիյէ էֆրատը՝ սաֆպէսթեհ սէլամ օլտըգլարը հալտէ, տավէթլիլէր՝ ֆապրիգա միւտիրի Մ. Կորտ վէ միւտիր մուավինի Մ. Լամպէր վէ սէվգիյաթ մէմուրը Մ. Թապարօ վէ մէմուրինը սաիրէ Թարաֆընտան իսքէլէ պաշընտան իսթիգպալ օլունուպ, ֆապրիգանըն հէր ճիհէթի եարըմ սաաթ գատար կէզտիրիլտէն սօնրա սաաթ $5^1/_2$ րատտէլէրինտէ ումում տավէթլիլէր պիր մահալը մախսուսէ Թօփլանըպ տուաճը էֆ. Թարաֆընտան պիր տուա օգունմըշ, վէ հուզզար ամինլեան օլուգտան սօնրա պինանըն 4 քէօչէսինտէ 4 ատէտ գուրպան քէսիլմիշ տիր։

Պատէհու հուզզար էմէկլէ տավէթ օլընարագ, ֆապրիգանըն մօմ եարըմագա մախսուս էն սօն իմալկեահը տէրունինտէ վէ վասի պիր մահալտէ՝ միւթէատտիտ պայրագլարլա տօնատըլմըշ օլտըղը հալտէ, 60 քիշիյէ իքրամէն Թօգաթլյան լոգանթասը մարիֆէթիյլէ Թաամ վէրիլմիշ տիր։

Տավէթլիլէր միյանընտա Խազինէի Խասսաի Շահանէ նազըրը տէվլէթլու Միքայէլ բաշա, Կիրիթ վալի վէքիլի սապըգ տէվլ. Մահմուտ Ճէլալէտտին բաշա հազրէթլէրի, Ֆապրիգանըն սահիպը իմթիյազը Խարիճիյէ մէքթուպճուսու աթուֆ. Միւնիր պէյ, Շուրայի Տէվլէթ ազասընտան Գուլյումճեան աթուֆ. Պետրոս էֆ. հազրէթլէրի, մաթպուաթը էճնէպիյէ միւտիր մուավինի Գաֆաֆեան սաատ. Միհրան էֆ., Խարիճիյէ նէզարէթի Թապիյէթ գալէմի սէրխալիֆէսը սաատ. Մէհմէտ պէյ էֆ., Ֆրանսա սէֆարէթի միւսթեշարի Մ. տը լա Պուլինիէր, սէֆարէթը միւչարէկեահ իքինճի քեաթիպի Մ. տը Մարժըրի, Եունէ Ֆրանսա սէֆարէթի աթաշէ միլիթէրի Պարօն տը Վէյնար վէ զէվաթը սաիրէ իլէ կազէթա մուհարրիրլէրի հազըր պուլընմըշլար տըր։

Եմէհի Թաամտա՝ Թարաֆը հազրէթը Բատիշահիտէն իրսալ պույրըլան տէվլ. Միքայէլ բաշա հազրէթլէրի գըյամ իտէրէք, Ֆրանսըզճա լիսանլա պիր նու-Թգ իյրատ իթմիշ տիր։ Բաշաի միւչարէկեան՝ իչպու նութգընտա հավաիճը զարուրիյէնին էն միւհիմմլէրինտէն օլան մօմ վէ սաիրէ կիպի ըշըգ վէրիճի մէվատըն Թարիխինտէն պահս իտէրէք, պիր Թագըմ միւֆիտ մալումաթ իթա իթմիշ, վէ պունտան 30 սէնէ ագտէմ Եունէ Տէրսաատէթտէ պէօյլէ պիր ֆապրիգա քիւշատընա Թէչէպպիւս օլունմըշ իսէ տէ, պազը մանիալարտան տօլայը, վազը օլան Թէչէպպիւս մուվաֆֆագըյէթսիզլիյէ օմալըրըպ, սաիր պիր չօգ ումուրը նաֆիա կիպի պու Թէչէպպիւսին տախի աղր հազրէթը Բատիշահիտէ վիւճուտա պուլտըղընը մէմնունիյէթլէ պէյան, վէ պու քէրրէ Եվրոբատա էմսալինէ մուատիլ օլաճագ սուրէթտէ պու ֆապրիգայը Թէեսիս իտէն աթուֆ. Միւնիր պէյ հազրէթլէրիյլէ տիկէր զէվաթըն հալիզ օլտուգլարը տիրայէթ վէ հազաֆէթ իգթիդարընտա, ֆապրիգանըն մէնաֆիի միւհիմմէի միլքիյէ թէամին էյլէյէճէգ սուրէթտէ Թերագգըբէրէյիլը օլմասը էպաղ, հազըր վէ ամատէ գըլընմըշ օլմասընտան տօլայը հուսնիւ կէլէն մէմնունիյէթի պէյան էյլէմիշ տիր ։ Պատէհու ըսմը մէզքիւրտէ հազըր պուլընան Ֆրանսա սէֆարէթի միւսթեշարը Մ. տը լա Պուլինիէր, վէ մուավինի ֆապրիգանըն միւտիր մուավինի Մ. Լամպէր Թարաֆլարընտան քէզա պիրէր նութգ իյրատ օլունմըշ տըր։ Նութգլարըն ճիւմլէսինէ՝ ֆապրիգանըն սահիպը իմթիյազը Միւնիր պէյ հազրէթլէրի Թարաֆընտան մուգապէլէ օլունմըշ, վէ պու վէսիլէ իլէ տուալ էօմր ու իգպալը Շէհրիյարի եատ ու Թիգգէար գըլընմըշ տըր։

Թաամ պիր սաաթ գատար տէվամ իտուպ, խիթամընտա, տավէթլիլէր ֆապրիգա միւտիրինին տէլալէթիյլէ ֆապրիգանըն հէր ճիհէթինի կէզէրէք կէօրիւլէն ֆէվգըլատէ միւքէմմէլիյէթտէն տօլայը միւէսսիսլէրէ Թէպրիքեաթ պէյան օլընմըշ տըր։

Տավէթլիլէր միյանընտա հազըր պուլունան Սէրվէթը Ֆիւնուն կազէթասը սահիպը իմթիյազը վէ սէրմուհարրիրի իզզ. Ահմէտ Իհսան պէյ Թարաֆընտան տախի Ֆապրիգանըն մուխթելիֆ մէնզարէլէրիյլէ րէսմլէրի ալընմըշ տըր։

***

Կէչէն սէնէ ինշաաթընա պաշլանմըշ օլան իչպու ֆապրիգա 1 միլեօն ֆր. մասրաֆլա մէյտանա կէլմիշ տիր։ Ֆապրիգա մօմ իմալաթընա մախսուս օլարագ 12 ճէսիմ տաիրէյէ Թագսիմ օլունմըշ տըր քի, անլէր տէ չունլար տըր.

Մօմըն Թէրքիպ օլընտըղը խամուրլարըն գօնտըղու տաիրէ, եօղուրմագա մախսուս տաիրէ, Թահլիլխանէ, համըզլը (ասիտ) սու իլէ երգանմա տաիրէսի, գալըպ, մօմ տէօքմէք տաիրէսի, պօյամագ մահալի, մաքինա տաիրէսի, ումումի տէբօ, մէվատտը իպթիտաիյէ տէբօսը։

Պու տաիրէլէրին իչչալ իթտիկի մահալ 6000 մէթրօ միւրէպպաընտա տըր։ Ումում մաքինա վէ տէսթկեահլար Ֆրանսանըն Լիօն չէհրինտէ քեաին Մօրն ֆապրիգասընըն մամուլաթը տըր։ Պէօյլէ մաքինա՝ Գամբատտա ուսուլինտէ վէ 400 պէկիր գուվվէթինտէ օլուպ, տագիգատա 100 տէվր իճրա իթմէքտէ տիր։ Ֆապրիգանըն պաճասը 35 մէթրօ եւքսէքլիկինտէ օլուպ, պունըն գաիտէսինին (պասամագան, ...) գութրը 5 մէթրօ 50 սանթիմէթրօ, վէ Թեբէսինին գութրը (տրամաջիթ) 2 մէթրօ 50 սանթիմէթրօ տըր։

Ֆապրիգատա 15 կիւնտէն իմալաթա պաշլանաճագընտան, կիւնտէ 10000 քիլօկրամ մօմ եարըլաճագ տըր։

Նազարը տըգգաթէ չայան օլան մէվատտան պիրի տէ, մէզքիւր ֆապրիգատա 3 ճէսիմ գազան պուլընարագ, պունլարըն պիրի օ... Թապիր օլընան չէրվիշ եաղը գօյմագա մախսուս օլուպ, տիկէր իքիսի տէ 80000 քիլօկրամ կլիսէրին իսթիհապ էյլէմէսի տիր։

Ֆապրիգատա 62 ամէլէ վէ մաքինիստ իսթիխտամ օլընաճագ տըր։ Ֆապրիգանըն իչինտէ պիր տէ այազմա մէվճուտ օլուպ, Սալգըմ Սէօյիւտտէ քեաին Այ Տիմիթրի Նամընա մէնսուպ տըր։ Հաֆթա սուֆրատա տավէթլիլէրէ պու սուտան իքրամ օլընմըշ տըր։

Ճիւլուսը Հիւմայունտա նիմունէլիք օլարագ իմալ օլընան մօմլար Մապէյնը Հիւմայունա Թագտիմ օլունտըղը կիպի, մէզքիւր ֆապրիգանըն իմալաթը՝ էն մէշհուր Ֆուրնիյէ մօմընտան պիր գաչ գաթ պէյազ վէ բարլագ ճիլալը օլուպ, լէտէլ հիսապ պիր ատէտինին 7 սաաթ գատար եանաճաղը անլաշըլմըշ տըր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ ՎԷ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

Ավսթրիա-Մաճառիսթան իմբէրաթօրը Ֆրանսուա-Ժօզէֆ հազրէթլէրի կէչէն հաֆթա հէնուզ Ալէմանիանըն Շթէթթին չէհրինտէ պուլընտըղը սըրատա, տաֆր. սէպտէմպրին 12նճի կէչէն բէնճշէնպիհ կիւնիւ իւմէրա վէ զապըթանը ասքէրիյէտէն միւթէչէքքիլ պիր ճէմիյէթտէ իմբէրաթօր կիյոմ հազրէթլէրի պիր մէզալէ էյրատ իտէրէք, Ալէմանիա ասքէրի մանօվրալարընտա հազըր պուլընտուղընտան տօլայը իմբէրաթօր Ֆրանսուա-Ժօզէֆէ անսամիմ պէյանը Թէչէքքիւր իթմիշ, վէ հուզզարըն չէվգ ու չէթարէթի միյանընտա իմբէրաթօրը միւչարէկեահ իչիւն իտարէի ագտահ էյլէմիշ տիր։

Իմբէրաթօր Ֆրանսուա-Ժօզէֆ՝ ճէվապընտա, Ալէման ասքէրինին ֆէվգ էլ մաթլուպ Թալիմ ու Թէրպիյէսինի նազարը հայրէթլէ պիրմիւչահէտէ՝ պիր մէսէրրէթը ֆէվգ էլ գայէ հըսս էյլէտիկինի պէյան իթտիքտէն սօնրա, մուգապէլէԹէն քէնտիսի տախի իմբէրաթօր կիյոմ իչիւն իտարէի ագտահ իթմիշ տիր։

Եէվմը մէզքիւրտէ եօլլէնտէն սօնրա Շթէթթին սէրայընտա 140 քիշիլիք պիր Թաամ Թէրթիպ օլունըպ, պունտա Ալէմանիա իմբէրաԹօրը Իքինճի կիյոմ հազրէթլէրի Ավսթրիա-Մաճառիսթան իմբէրաԹօրը Ֆրանսուա-Ժօզէֆ իլէ Սագսօնիա գրալը Ալպէրթ հազարաթըլընըն սըհհա էճէրինտէ օթուրմըշ տըր։

***

Կէչէն ճումա կիւնիւ սապահլայըն իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրի Շթէթթինտէն Վիյէննայա աֆտէթ վէ միւվասէլէթ իթմիշ, վէ աէմիրեօլ սթասիօնընտա էհալի Թարաֆընտան ալգըշլանմըշ տըր։

Իմբէրաթօրը միւչարէկեահ՝ սէպ. 11տէ իմբէրաթօր կիյոմա խաթթը տէսթիյէ մուհարրէր պիր նամէի մախսուս իրսալ իտէրէք, ՇթէթԹինտէքի մանօվրալարտա հազըր պուլընմագ իւզրէ վագը օլան տավէթին՝ քէնտիսինէ պիր մէսէրրէթը ազիմէ մուճիպ օլտուղընը, վէ պախուսուս պու տավէթի իմբէրաթօր կիյոմ Թարաֆընտան կէրէք քէնտիսինէ վէ կէրէք օրտուսընա իպրազ օլընան զիյագըմէթ տուսթըլըղըն պիր տէլիլը միւքէրրէրի մագամընտա Թելագգի իթտիկինի իչար էյլէմիշ տիր։ Իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ՝ մէքթուպընըն խաթիմէսինտէ, մէզքիւր մանօվրալարտա Ալէմանիա-Մաճառ օրտուսընըն սիւվարի ժէնէրալը ինֆօրմասընը լապիս օլմասընը իմբէրաթօր կիյոմա րէճա իթմիշ, վէ պունտա՝ հէր իքի մէմլէքէթ արասընտաքի սատըգանէ սիւլհ արգատաշլըղընըն պիր Թէճէմմիւլը ճէտիտէսինի վէ պիր հիւրմէթ ու ռիայէթը մախսուսէ էսէրինի միւշահէտէ իտէճէյինի իչար ու պէյան էյլէմիշ տիր։

—

Չին հիւքիւմէթի Թարաֆընտան Ժէնէրալ Տէօնիւն մայէթինէ 4000 քիշիլիք մունթազամ պիր օրտու վէրիլէրէք, Թօնկան ասիլէրի իւզէրինէ սէվգ իտիլէճէկի մէվսուգ մէնպալարտան ալընան մալումաթտան անլաշըլմըշ տըր։ Պու կիւնլէրտէ հայտուտլըգ իտէն Թօնկան գապիլէսի իսլամ մէզհէպինէ սալիք վէ Չինին ղարպը չըմալիսինտէ քեաին Շէնսի վէ Գանսօ էյալէթլէրինտէ սաքին օլուպ, տաիրէի խասսըը Սիպէրիա հուտուտընա գատար իմթիտատ էյլէմէքտէ տիր։

Մէզքիւր գապիլէ 1866 վէ 1877 սէնէլէրինտէ տախի Թէքրար հայտուտլըգ իտէրէք ․ վագթ պունլարըն հարէքեաթը՝ Քեաշկար վուգուաթըլյա պիր շէմանէ Թէսադիւֆ իտէրէք, Գօլչանըն Բուսիա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան զապթընա սեպեպիյէթ վէրմիշ իտի։

Պու տէֆա մէզքիւր գապիլէնին հարէքեաթընը Թեզքին իթմէք իչիւն կէօնտէրիլէն Ժէնէրալ Տէօն վագԹըյլա Քեաշկար ղըրղըզլարընը տա պասըրմըշ իտի։

—

Ինկիլթէրանըն Ամէրիգա միւսթէմլէքեաթընտան Գանատա իւլքէսի տախիլինտէ քեաին Սիւբէրիյօր կէօլիւյէ Պահրը Մուհիթը Աթլասի պէյնինտէ պիր գանալ աչըլարագ, կէօլ իլէ տէնիզ էճլէփլէրինէ պիրլէշտիրիլմիշ տիր։ Գանալըն քիւշատը միւնասէպէթիյլէ Գանատա վալիսինէ բէք չօգ Թարաֆլարտան Թէպրիքի միւթէզամմին Թէլէկրաֆլար վիւրուտ իթմիշ տիր։ Գանալըն քիւշատընա 3500000 տօլար սարֆ իտիլտիկի՝ Եվրոբա կազէթալարընտա օգունմըշ տըր։

—

Բէթէրսպուրկա ազիմէթ իթմիշ օլան Ալէմանիա պաշ վէքիլի բրէնս տը Հօհէնլօհէնին չէրէֆինէ օլարագ կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ չէհրը մէզքիւրտէքի Ալէմանիա սէֆարէթխանէսինտէ սէֆիր բրէնս տը Բատօլին Թարաֆընտան միւքէմմէլ պիր զիյաֆէթ քէշիտէ օլընարագ, պունտա հիւքիւմէթը Սենիյէ սէֆիրի սաատ. Հիւսնիւ բաշա հազրէթլէրիյլէ Բուսիա խարիճիյէ նազըրը բրէնս Լօպանօֆ վէ խարիճիյէ միւսԹէչարը վէ սէրայը իմբէրաթօրի նազըրը վէ տիվէլը մուազզամա սէֆիրլէրի մէաէն հազըր պուլընտուգլարը՝ մահալլինտէն իչար օլունըյօր։

—

)(64)(

ԹԱՐԱՆԸՆ ԳՈՒՎՎԷԹԻ

ՄՈՒԷԼԼԻՖԻ — ԺԱՐԼ ՄԷՐՈՒՎԷԼ

ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ — ԱՆՏՕՆ ԱԼԻՖ

Մաթիլտ բէք գօլայ չաչըրըան գօրգուլարտան օլմադըղընտան, վէ էթրաֆընի գըլտըղընը պիլմէյինտէն, Թէլաշըզըճա մէքթուպը գօյնունա սօգտու։

Տանրընագըն հայրէթի տէվամ իթմէքտէ իտի. բէնճէրէնին իչինտէ ըշըղա գարշը հայրէթպալոչ վէ հէր վէճհ իլէ ճիվէկիր պիր քէտի օթուրմուշ օլտուղընը կէօրմէքտէ, վէ պէօյլէ պիր տիրայէթլի, հիւսնիւլիւ վէ չիվէլի պիր մէլէյին Թէնէզզիւլէն քէնտիսինի նաֆիլը սաատէթ իթմիշ օլմասընտան պաշգա հիչ պիր չէյ տիւչիւնէմէմէքտէ իտի։

Պիր միւտտէթճիք տուրտուգտան սօնրա, գօլլարընը ուզաթըրարագ իւլէրի տօղրու կիթմէքտէ իքէն, Մաթիլտ օտանըն պիր Թարաֆ իլէ.—Միւպալաղալը Թավըրլարտան, նիւմայիշլէրտէն հազզ իթմէտիյիմի պիլիրսին. գօճամըն, պիլիրիզ. լաքին գօճամ օլմագլա պէրապէր, իչ ատամըըն, պիր նէվի պանքէրսին, իշլէր ճէմ իտէր մէյտանա չըգարըրըզ։ Պիր Թարաֆտան բարա վէ պիր Թարաֆտան տա աշգ ու սէվտա իլէ ուղրաշան ատամըն հալի բէք Թօհաֆ օլուր։

—Շու ըշըղըն գօրչուըրնտա օ գատար կիւզէլ կէօրիւնիւյօրսընըզ քի, քէչքէ բէօամ օլայըտըմ տա բէօմինիզի չէզալըյըմ. պազընըզ, չու չայըն կիւզէլլիյինէ, սանտալլարըն ամէթչիւլիւինէ, տէնիզ իլէ նէհրին սուլարը իւզէրինէ եաթը վէրէն կիւնէչին ալթուն սու զըյալարընա։

Մաթիլտ պիր ան իթթիլ կէօզիւնէ Բարիզտէն պաչգա հիչ պիր մահալ կիւզէլ կէօրիւնմէյէճէյինի սէօյլէյէճէք իքէն ճայըլմ,

—Բէօամ, վէ եա մուզիգաճը, վէ եախօտ չաիր օլայըտընըզ, բէք պէօյլէ մուվաֆֆագըյէթլէրէ նաիլ օլաճագըըզ կիպի անլայօրըմ։

—Ինսան իսթէտիյինի եարապիլիր։ Ինսանըն էօմրիւ պիր բիյանգօ տըր. Թութթաճաղը եօլու ինսան էվվէլինտէն ինթիխապ իտէմէզ. Թէսատիւֆէն պիր բիւզկեար իլէ քէնտիսինի եօլուն պիրինէ պուլուր վէրիր.—տիյէրէք չէվճէսինին պէլինէ տօղրու գօլունը ուզաթըրըղ,

—Պէն իսէ քէնտի հալիմտէն չիքեայէթ իթմէյօրըմ։ Մէմնունիյէթէն չօգ զիյատէ նաիլը սաատէթ օլուռմ. ճիհանտէ պէնիմ գատար պախթիյար պիր քիմսէ եօգ տըր։

—Տիվանէ օլմա։

—Էվվէթ, սէվտինտէն, մէսուտիյէթիմտէն, մուհապպէթիմտէն տիվանէ օլուըմ։

—Պիր չէյ օգույօր իտինիզ։

—Պէ՞ն մի։

—Իչէրի կիրտիյիմ սըրատա։

—Ջանըն իթթինիզ քի . . .

—Նէ՞ օգույօր իտինիզ։

—Նիյէթինիզ իսթիհզա՞ մը պուլընմագ տըր։

—Աւտ, կէօրիւնիւր քի ճան ու կէօնիւլտէն արզուլէտիյինիզ Բարիզտէն պիր Թաղըմ խապէրլէր ալմըշըզ։

—Բարիզին խապէրլէրինտէն սիզ տէ մահրում գալմայօրսընըզ զաննըն իտէրիմ։

—Պիր զեմանտէն պէրու հիչ պիր չէյտէն մահրում գալմայօրըմ։

—Պարիզ իթթիֆաթլարա լիւզում եօգ, էվվէթ, Բարիզտէն մէքթուպ ալըրըմ։

—Խապէրլէր էյի՞ մի։

—Բէք ալէա։

—Իչլէր սըրատանտա՞ մը իմիչ։

—Օ գատար միւխօնլար պուլընան պիր գօնագտա իչլէր սըրատան օլմա՞գ մը եա։

—Հազզընըզ վար, հաթթա լիւզումընտան զիյատէ միլեօնլար վար տէյէճէյիմ ամմա, ճէօարէթ իտէմէյօրըմ։

Սաաթ եէտի վուրտու։

—Խապէրին վա՞ր մը, Մարքի տ՛ելվասսա պուգում Թաամընա կէլէճէկ իմիզ։

—Բէք ալէա, հաթթա նէ գատար գաչիր վար իսէ բարլագ կէօրիւնմէնի չալըշընըզ պագալըմըզ։ Մարքի զայէթ նուֆուզլը պիր զաթ տըր. մուավէնէթինէ իթիյաճըմըզ օլաճագ տըր։

—Պիլիրիմ, պիլիրիմ, պանա տա Թալիմաթ վէրիլմիշ տիր։

—Պարօնտա՞ն մը։

—Էվվէթ, Պարօնտան, էֆէնտիմիզտէն. լաքըզը վէճհ իւզրէ սիլահլարըմը գուչանաճաղըմ էմին օլապիլիրսինիզ.—տիյէրէք պիր չիվէլի մախսուս իլէ գարըսըը կէօսթէրտի։

—Միւրաթըքընըզ պէնի գօվմագ տէյիլ տիր տէյիլ մի՞ մաւլ իտէրիմ։

—Նի՞չիւն գօվմայըմ, սէն տէ էլիմէթ մէզէզըլըըն. հայտի կիթ, կիթ, մէչհուր Մօզէ պանգասընըն վէքիլի օլտուղընը ունութմա.—տիյէրէք էլինտէն Թութտու, պաղը մէրթէպէ կէօթիւրիւ ալարագ օտանըն գարուսընա գատար կէօթիւրտիւ վէ տիչարը չըգար չըգմագ գարուսը գաբատը։

Մէքթուպը եազըլ մահվ իթթիքտէն սօնրա.—Պարօնըն հազզը վարմըշ, պու գատար խամուրը եումուչագ տուրմ կէօրմէտիմ . . . հէր Թարաֆա ույայօր.—տէտի։

17.

Լիւսյօն գարիյէսի իքի գըսմա միւնգասէմ տիր. պիր ճիհէթինտէ գուլար օյնանան մահալ վագը օլուպ, պուրայա ճիվար խալգը հաֆթալարտա ճէլիր վէ Թէրչրինը էվվէլ իպթիտալարընտա աֆաէթ իտէր։ Թէրչրինը էվվէլտէ, գումարխանէնին վէ գազինօնըն գաբուլարը գաբանըր. գարիյէնին տիկէր գըսմընտա տախի քէօյլիւլէր իգամէթ իտէրլէր. պու գըսմըն Թա նիհայէթինտէ ճէսիմ վէ էսքի պիր խանէ քեաին տիր. խանէնին իքի Թարաֆընտա Սէնթ-Ավանիէն տէնիլէն ճատտէյէ նազըր իքի գէօշքէ միւչահէտէ օլունուր։ Մէզքիւր ճատտէնին իքի Թարաֆընտա ճէսիմ աղաճլար մէվճուտ օլուպ, եազըն Կուրտոն համամըլարը ճիվարընտա պուլընան գօճաբուլարտա չէքիլէն ալըլար՝ պու ճատտէտէն կէչէրլէր կիտէրլէր։

Թարիֆ իթթիյիմիզ խանէ պիր լօգանթա տըր։

(Տէվամ)

Սէյահաթ իչին Լօնտրատա պուլունտուղը եռնաւէ պիրտէն պիրէ խասթալանարագ վէֆաթ իթմէքլէ, ճէնազէսի խուսուսի պիր վափօրա գօնուլարագ եօլա չըգարըլան Ժօնօր հաքիմի Ասլուպէքիր խանըն ճէնազէսի պու քերրէ Ժօնօրա կէօնտէրիլմէսիլէ, ճէնազէ ալայը կէչէն ճումա երթէսի կիւնիւ պիլճիւմլէ րէճալը հիւքիւմէթ հազըր օլտուղը հալտէ գալտըրըլարագ տէֆն իտիլմիշ տիր.

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շուրայի Տէվլէթ ազալըղը՝ սաատ. Թօտօրօքի վէ րիֆ. Նօրատունգի Գարօյէսի էֆ.լէրէ Թէֆվիզ պույրուլմըշ, վէ մաւմաիլէյհիմանըն էմրը Թահլիֆլէրի ալէլ ուսուլ իճրա գըլընմըշ տըր.

* * *

Սէրվէրը Ֆիւնուն կազէթասը սահիպը իմթիյազը իզզ. Իհսան պէյէ Թէրֆիէն րիւթպէի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի թէվճիհ պույրուլմըշ տըր.

* * *

Գասթամօնու վիլայէթի մէրքէզ նահիյէսի՝ Ատանա վիլայէթի մէրքէզ նահիյէ սալըղ ֆաղ. Մէհմէտ Արիֆ էֆ.յէ Թէֆվիզ պույրուլմըշ, վէ մաւմաիլէյհին ալէլուսուլ էմրը Թահլիֆլէրի իճրա օլունմըշ տըր.

* * *

Մէտալիա

Պալըգճը Թէվֆիգ աղա իլէ ատմը Հիւսէյն, վէ Շիրքէթը Խայրիյէնին 22 նումէրօլը վափօրը Թայֆասընտան Եաղուպ պինը Ահմէտէ Թախլիսիյէ մէտալիասը իհսան պույրուլմըշ տըր.

ՐԷՍՄԻ

Սայէի գուտրէթվայէի հազրէթը Խիլաֆէթփէնահիտէ, Էրզրում, Էնգարէ, Մամուրէթ իւլ Ազիզ, Պէյրութ, Սիվաս, Ատանա, Տիյարպէքիր վէ Պիթլիս վիլայէթլէրինտէ տախի իւմն ու ամանիյէթ պէրքեմալ օլտուղը՝ մագամը ճէլիլը Սատարէթիւզմայա վարիտ օլան ֆի 2 էյլուլ սէնէ 311 Թարիխլի Թէլէկրաֆլարտան անլաշըլմըշ տըր.

* * *

Զապթիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի էվրագ միւտիրիյէթինէ՝ մուավինլիկինտէ պուլունան իզզ. Մուսթաֆա Մուխթար պէյ, վէ միւտիրիյէթը մէզքիւրէ մուավինլիկինէ՝ էվրագ գալէմի խուլաֆասը միւմթազընտան Րասիմ էֆ. թային օլունարագ, ուսուլի վէճհիլէ Թահլիֆլէրի իճրա գըլընմըշ տըր.

* * *

Իւնճիւմէնի սըհհիյէ տէն.

Գօնսթանթինօփօլիս կազէթասը՝ Թէնպիհամէ խիլաֆընա հարէքէթ իթտիկինտէն, Թէքէրրիւրի հալինտէ միւճազաթը չէտիտէ իճրա օլունաճաղը՝ սահիպը իմթիյազընա գաթիէն իխթար օլունմըշ.

Ֆի 2 էյլուլ սէնէ 311

ԱՀՎԱԼԸ ՍԸՀՀԻՅԷ ՎԷ ԳՕԼԷՐԱ

Ր Է Ս Մ Ի

Օգոստ. 30տան 31է գատար Պրուսա չէհրինտէ գօլէրատան 1 վէֆիյաթ, օգոստ. 31տէն սեպտ. 1է գատար 1 միւսապ 1 վէֆիյաթ, սեպտ. 1տէն 2յէ գատար 2 միւսապ 1 վէֆիյաթ,

Օգոստ. 29տան 30ա գատար Էտինճիքտէ 6 միւսապ 8 վէֆիյաթ, օգոստ. 30տան 31է գատար 9 միւսապ 3 վէֆիյաթ, սեպտ. 1տէն 2յէ գատար 2 միւսապ 2 վէֆիյաթ,

Օգոստ. 30տա Ուրֆատա 2 միւսապ 1 վէֆիյաթ, վէ 7 կիւն էվվէլ Զէյթունտա 4 միւսապ,

Օգոստ. 31տէ Ուրֆատա 2 միւսապ 1 վէֆիյաթ,

Սեպտ. 1տէ Հալէպտէ 1 միւսապ 1 վէֆիյաթ,

Օգոստ. 29տան սեպտ. 3է գատար Մամուրէթ իւլ Ազիզ վիլայէթինտէ Պէզմիշին քէօյիւնտէ 4 միւսապ 4 վէֆիյաթ վագը օլմըշ տըր.

Կէչէն չարշէնպէհ կիւնիւ Մուսուլտա գօլէրա զուհուր իտուպ, օ կիւն 1 միւսապ օլտուղը կիպի, էրթէսի կիւնիւ տախի 2 միւսապ վուգու պուլտուղընտան, մէրքէզ սանճաղըն պուլունտուղու ատըրլա Մուսուլտան ճիվար լիվա վէ վիլայէթլէրէ կիտէճէք օլանլար գարանթինա ալթընա ալընաճագլարը կիպի, Թէտապիրը սըհհիյէյէ տախի քեմալը տիգգաթլա Թէշէպպիւս օլունմըշ տըր. Օգոստ. 31տէն սեպտ. 1է գատար տախի Նէֆսը Մուսուլտա 5 միւսապ 1 վէֆիյաթ վուգու պուլմըշ տըր.

Օգոստ. 26տա Տիարպէքիրին Լիճէ գազասընտա 3 միւսապ օլուպ, էվվէլճէ տէ պազը վէֆիյաթ վուգու պուլմըշ տըր. Օգոստ. 30ա գատար մահալը մէզքիւրտէ գօլէրա վուգուաթը օլմամըշ տըր.

Շու սօն կիւնլէր զարֆընտա Էտինճիք գասապասընըն պազը քէօյլէրինտէ Անթալիատա, Տիարպէքիրտէ, Սէւէրէկտէ վէ Հազրօ գասապասընտա գօլէրատան հիչ պիր վուգուաթ զուհուր իթմէմիշ տիր.

Լազգըյէ սանճաղընա թապի Մէրզիֆօն գազասընտա գօրտօն ալթընտա պուլընան 5 քէօյտէ, օգոստ. 28տէն 29ա գատար գօլէրա վուգուաթը օլմատըղը կիպի, ճիվար քէօյլէրին տէ ահվալը սըհհիյէսի էյիլէնտէ պուլընմըշ տըր.

* * *

Նէֆսը Մուսուլտա գօլէրա զուհուր իթմէսինէ մէպնի պու պապտէ Թէտապիրը սըհհիյէ վէ Թէհաֆֆուզիյէ իթթիխազ օլընմագ իւզրէ, Տիարպէքիրտէ պուլընան աթըպպայի Օսմանիյէտէն տօքթ. Լէպօվիչ էֆ. նին սէրիան Մուսուլա կէօնտէրիլմէսի՝ Սըհհիյէ նէզարէթինտէն Տիարպէքիր վիլայէթինէ պա թէլէկրաֆ իպլաղ օլընմըշ տըր.

* * *

Գարանթինանըն 10 կիւնէ իպլաղ իտիլմէսինէ մէպնի, Տէրսաատէթտէն Մուտանիա վէ Կէմլէյէ հաֆթատա եալընըզ պիր տէֆա սալը կիւնլէրի վափօր հարէքէթ իտէճէկինտէն, վէ էվվէլքի կիւնտէն իթիպարէն Պրինճիպ իլէ Պրուսա միյանընտա սիւրիւճիւ քօնթրաթընտան պաշգա 2 տէֆա տա արապա քօնթրաթը Թէրթիպ իտիլտիկինտէն, պու հալտէ հաֆթատա 4 տէֆա գարատան վէ 1 տէֆա տէնիզտէն մէքթուպ չանթալարը կէօնտէրիլէճէկի իլան իտիլմիշ տիր.

* * *

Կէչէն օգոստ. Նիհայէթինէ գատար Տէրսաատէթ վէ միւլհագաթընտա վուգու պուլան վէֆիյաթըն մըգտարը 874 քիշիտէն իպարէթ օլուպ, պունլարտան 15ի մէմուր, մաազուլ, վէ Թէգաիւտլէրտէն օլտուգլարը կիպի, 14ի չիչէք խասթալըղընտան վէ 76սը վէրէմտէն, 57սի գալպ խասթալըղընտան վէ 4ի գուդուզ պօղանտան նէչէթ իթտիկի Թահգիգ գըլընմըշ, վէ մըգտարը վէֆիյաթա նազարէն գասապալար միյանընտա տահա զիյատէ վէֆիյաթ վուգու պուլտուղը տա անլաշըլմըշ տըր.

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ ՎԷՖԻՅԱԹ

Օգոստոսըն 26նճը կիւնիւնտէն սեպտեմպրին 1նճի կիւնիւնէ գատար, եանի պիր հաֆթա զարֆընտա, Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէտէ մուխթէլիֆ խասթալըգլարտան վէֆաթ իտէնլէրին մըգտարը պէր վէճհը ատի տիր.

	էրքէք	գատըն
Իսլամ	48	52
Խրիսթիյան	18	42
Եահուտի	6	4
	72	98

Էվվէլքի հաֆթա զարֆընտա 97սի գատըն վէ 99ը էրքէք օլմագ իւզրէ 196 վէֆիյաթ վուգու պուլտուղընտան, կէչէն հաֆթա՝ էվվէլքի հաֆթատան 26 էքսիք վէֆիյաթ վագը օլմուշ տըր.

ԹՐԷՆԼԷՐԷ ՀԻՃՈՒՄ

Նէչէնլէրտէ «Իւնիօն Բասիֆիգ» գումբանեասընըն սիւրաթ գաթարընը կէճէլէյին Շըմալի Ամէրիգա էյալէթլէրինտէն օլան Նէպրասգա Թարաֆլարընտա էշգըյա Թէվգիֆ իտէրէք Թրէնլէրի պօշալթմըշլար տըր.

Պու պապտէ գօնտուգթէօրիւն իֆատէսինէ նազարէն, պու Թաարրուզա ճիւրաթ իտէն՝ 3 քիշի իմիշ. Պունլարտան իքիսի՝ տուրմագ իչարէթինի վէրիր վէրմէզ էլլէրինտէ րէվօլվէր օլտուղը հալտէ տէրհալ Թրէնին իչինէ աթլայարագ՝ էվվէլա մաքինիսթ իլէ աթէշճիյի լօգօմօթիֆտէն էնտիրտիքտէն սօնրա, էշխալըն եիւքլէնտիկի եիւք վակօնլարընա կիրմիշլէր տիր.

Տիկէր Թարաֆտա տուրմագտա օլան մաքինիսթ պիր Թագրիպ օրատան սիվիշէրէք տօղրուճա լօգօմօթիֆի ալըրտըղտան սօնրա քեմալը սիւրաթլա իսթասիօնընա հարէքէթ իթմիշ տիր.

Վագաայը օրա մէմուրլարընը հիւքիւմէթէ անլաթարագ 20 միւսէլլահ զապթիյէ նէֆէրաթը խըրսըզլարը Թաագիպէ պաշլամըշլար. Նէ՞ չարէքի խըրսըզլար չու սըրատա գաչմագա մուվաֆֆագ օլմըշլարտըր.

Պաշլարընտա սիյահ վէ կէնիշ շաբգա, եիւզլէրինտէ սիյահ մէնտիլ վար իմիշ. Էշխասէլէրի իսէ գայա օլտուղը կէօրիւլմիւշ տիր. Անլաշըլտըղը իւզրէ պու ատամլար սէնաաթլարընտա օ գատար աճէմի տէյիլ իմիշլէր. Թրէնտէ պուլընան եօլճուլար ասլա Թէլաշ վէ էնտիշէ իթմէմիշլէր տիր.

ԿԱԶԷԹԱՃԸԼԱՐԸՆ ԲԻՐԻ

Պիր սէնաաթը իյճատ իտէն՝ օ սէնաաթըն բիրի տէնէպիլիր. Աճապա պիզիմ սէնաաթըմըզըն, եանի կազէթաճըլըղը իյճատ իտէն եախօտ բիրի քի՞մ տիր. Կիւնլիւք հավատիսի եազմագըլա իքթիֆա իթմէյիպ, հէր չէյին ասլ ու ճաստընը արամագտա տա մէրագլը օլան կազէթաճըլար իչին, ուսթալարընըն քիմ օլտուղընը պիլմէք պէլքի Թապի պիր մէյլ սայըլըր. Պու մէյլը իսթիլլէրինտէն աթմագ իսթէրլէր. Շիմտիյէ գատար կազէթաճըլըղըն մուճիտի օլմագ իւզրէ Թէօֆրաստ Րէնօտօ իսմինտէ պիրի Թանըլմագտա իտի. Ֆագաթ Ալէմանիանըն Հայտէլպէրկ չէհրինտէ ախիրէն ագտ իճթիմա իտէն մաթպուաթ գօնկրէսինտէ, ագալարա՝ տիւնեատա նէշր իտիլէն կազէթալարըն պիրինճիսի օլմագ իւզրէ Թանըլան պիր կազէթանըն պիրէր նիւսխէ գօրճալարը Թէվզի իտիլմիշ տիր.

Պու կազէթա՝ 1609 սէնէսինտէ Սթրազպուրկ չէհրինտէ Եուհան Գարօլօս նամընտա պիրի Թարաֆընտան նէշր օլունմըշ տըր. Պու հալտէ, կազէթաճըլարըն՝ Եուհան Գարօլօսը ուսթա Թանըմալարը իգթիզա իտէր. Պու զաթ՝ իսմ վէ Թարիխի օլմագ իւզրէ, հավատիս վարագալարընըն պաշ տարաֆընա աթիտէքի իպարէյի եազմըշ տըր.

«Շայանը գայտ ու Թիգգաթ վէ եատ միւհիմ օլան 1609 սէնէսինտէ կէրէք Ալէմանիատա վէ կէրէք Ֆրանսա, Իսփանիա, Ինկիլթէրրա, Իթալիա, Մաճարիսթան, Լէհիսթան, Թրանսիլվանիա, Բոլանիա, Մօսքովիա վէ մէմալիքը Օսմանիյէտէ վուգուա կէլէճէք հատիսէլէրի հավի տիր.

«Ալընան հավատիս իմքեան տէրէճէսինտէ սահիհ օլարագ Թապ օլունաճագ տըր.»

Պու կազէթանըն պիրինճի նիւսխէսի պիր Թագըմ զարիֆ հավատիսլէրի հավի օլուպ եզճիւմլէ Վէնէտիքտէն 4 սեպտեմպեր 1609 Թարիխլիյէ եազըլմըշ պիր մէքթուպտա մէշհուր Հէյէթշինաս (ասթրօնօմ) Կալիլէ Թարաֆընտան Թէլէսգօբըն (տուրպիւն) քէշֆ օլունտուղը պէրվէճհը ատի եազըլմըշ տըր.

«Պատուա տարիւլֆիւնունընտա մուալլիմ պուլունան Ֆլօրանսալը Կալիլէ նամ զաթըն մաաշընա հիւքիւմէթ Թարաֆընտան եիւզ «գուրօն» տահա իլավէ իտիլմիշ տիր. Պու զաթ պիր ալէթ իյճատ իթմիշ օլուպ, պու ալէթլէ ուզագ եէրլէրէ պագըլտըղտա զաթէթ եագըն կէօրիւնմէքտէ, վէ եագընտաքի էշեայա պագըլտըղտա պունլար ատի կէօզլէ կէօրիւնտիկի մէրթէպէտէն ֆէվգէլատէ պէօյիւք օլարագ կէօրիւնմէքտէ տիր.»

ՐՈՒՍԻԱՏԱ ԷԼՄԱՍ ՔԷՇՖԻ

Րուսիանըն Օրէնպուրկ էյալէթինտէ ալթըն մատէնլէրի սահիպ վէ մուլթէզիմի Մ. Բրիպիլէֆ Թրօիցք նահիյէսինտէ Գամէնգա նամ մէվգիտէ պուլունան մատէնինտէ պուլմըշ օլտուղը քիւչիւք պիր Թաշը պու քերրէ Բէթէրսպուրկա կէօթիւրմիշ տիր. Մատէնլէր տարիւլֆիւնունը միւզէխանէսինին սէր մուհաֆըզը՝ պու Թաշըն սահիհ պիր էլմաս օլտուղընը Թասթիգ իթմիշ տիր. Իշպու էլմաս իսէ պիր գըրաթ (0,072 կրամ,) աղըրլըղընտա օլուպ, սույը գայէթ պէյազ վէ գայէթ Թէմիզ տիր, վէ հիչ սարըմթըրագ րէնկի եօգ տըր. Թաշըն չէքլինտէն գըյաս օլունտըղընա կէօրէ, Ուրալ տաղլարընտաքի էլմաս Թաշլարըն եէքիւն մըգտարը քեաֆի պուլունմասը Թէհագգուգ իտէր իսէ, պու Թաշլար՝ ճէնուպէ Աֆրիգա էլմասլարընտան իւսթիւն օլաճագտըր.

ԹԻՃԱՐԻՅԷ

«Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասը» կազէթասընըն ճումա երթէսի կիւնքի նիւսխէսինտէ օգունմըշ տըր.

Իհրաճաթ

Բիրացամըզտա մուամէլաթը Թիճարիյէ պու հաֆթա տախի շայանը գայտ ու Թիգգաթ սէրճաէտէ րէվաճը իտի. Րումէլի վէ Եօրէնէ մալի զէյթի 23-24 պարա իթմէքտէ օլան սէրթ պուղտայտան մէվրուտաթ վէ սաթըշ վուգու պուլմամըշ, վէ միւրուտ իտէն 25000 քիլէ եումուշագ պուղտայ՝ պէհէր քիլէսի մահալը միւրուտընտա վէ տէյէրինէ կէօրէ լիպրատան 14-14½ ղրուշ նօզամընըլա ֆիւրուխթ օլունմըշ, վէ հաֆթա նիհայէթինէ տօղրու միւրուտ իտէն 15000 քիլէ Կիրգա վէ Աղիմա պուղտայընա հէնուզ միւշթէրի պուլընամամըշ, վէ պու մալին պէհէր քիլէսի 13¾-14 ղրուշ իթմէքտէ պուլընմըշ տըր.

Պէհէր զըլէսի 20 վէ 16-17 պարա րաատէլէրինտէ պուլունան մըսըր իլէ չավտար իւզէրինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ սարֆիյաթը տախիլիյէ իչին քիլէսի 8-8¼ ղրուշտան 6000 քիլէ արպա վէ զըլէսի 16-16½ պարատան Էվրօպա իչին պիր միքտար զըլէ եուլաֆ սաթըլմըշ տըր.

Ունա կէլինճէ պու հաֆթա 7000 չուվալ Իպրաիլ, 3000 չուվալ Օտէսա, 500 չուվալ Վառնա վէ 1200 չուվալ Մարսիլեա միւրուտ իթմիշ, վէ քեամիլէն էլտէն չըգարըլմըշ, վէ զըլէսի 13 պարա իթմէքտէ պուլընան քէբէք իւզէրինէ րէվաճը ախզ ու իթա կէօրիւլմիւշ տիր.

Պէհէր 100 զըլէսի 100—135 ղըր. օլան Ֆասուլիա իլէ զըլէսի 23, 45-48 վէ 57-58 պարա րաատէլէրինտէ պուլընան պագլա, քէնտիր, խաշխաշ իւզէրինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ պիլաքիս զըլէսի 52 պարատան բիրացամըզ իչին 200 չուվալ Րումէլի Նօհուտը, զըլէսի 77 պարատան 200 չուվալ սուսամ, զըլէսի 45-46 պարատան Էվրօպա իչին 500 չուվալ քէթէն Թօխումը, վէ զըլէսի 37 պարատան քէզալիք Էվրօպա իչին 1000 չուվալ գուշ եէմի սաթըլմըշ տըր.

Պալըքճա իխրաճաթ էմթաասընա կէլինճէ, խարճը ալէմ ճինսինին զըլէսի 34 պուչուգ ղըր.տան 400 պալէա Թիֆթիք էլտէն չըգարըլմըշ, վէ աֆիօն վէ ճէհրի մուամէլէսի կէօրիւլմէմիշ, վէ զըլէսի 21¾ ղր.տան 7 չուվալ պէյազ Նիկտէ, զըլէսի 16-17 ղր.տան 6 չուվալ սարը Էնգարէ, զըլէսի 12½ ղր.տան 5 չուվալ սարը Գայսէրիյէ քի ճէման էսքիսի 18 չուվալ քիթրէ սաթըլմըշ տըր.

Սերէթօտան պու հաֆթա 17 ֆըչը Սթէֆանօսքի վէ 15 ֆըչը Թրիէսթէ կէլմիշ, վէ պիրինճինին պէհէր 40-40½, վէ իքինճինին պէհէր 41½ զըլէսի պիր լիրա ֆիյաթլա սաթըլմըշ տըր.

Գանթարիյէ էմթաասընա կէլինճէ, պու հաֆթա 400 չուվալ գահվէ կէլմիշ, վէ պէհէր 100 զըլէսի 11.50-13.50 լիրայա սաթըլմըշ, վէ Թրիէսթէտէն միւրուտ իտէն 3000 չուվալ չէքէրէ տախի մարգասընա կէօրէ 84-92 ղըր. ֆիյաթլա միւշթէրի զուհուր իթմիշ, վէ հիչ մէվրուտաթ վուգու պուլմամըշ օլան Րանկուն բիրինճինին 95 ղըր. ֆիյաթլա 500 չուվալ սաթըլմըշ, վէ Մըսըր բիրինճինինտէն մէվրուտաթ վէ սաթըշ կէօրիւլմէմիշ, վէ Ճարօլինատան միւրուտ իտէն 1000 չուվալա մուգապիլ 145-153 ղըր.տան 400 չուվալ ֆիւրուխթ օլունմըշ, վէ միւրուտ իտէն 100 չուվալ Րիզօն տախի 43 ֆրգ. ֆիյաթլա սաթըլմըշ տըր. Պու հաֆթա զարֆընտա հիչ Ֆուրնիյէ մօմը կէլմէմիշ, վէ մէվճուտտան պէհէր սանտըղը 52½ ղըր.ա 200 սանտըղ Աբօլլօն մօմը ֆիւրուխթ իտիլմիշ, վէ Րուս կազը իւզէրինէ րէվաճը ախզ ու իթա վուգու պուլմըշ տըր.

ԳԱԹԼ, ՃԷՐՀ, ՍԸՐԳԱԹ ՎԷ ԷՄՍԱԼԻ

Գատըքէօյինտէ մանավլըգ իթմէքտէ օլան Թէօտօս իսմինտէ պիրինին՝ հէր ագշամ սօգագ օրթասընտա իւզիւմ վէ ինճիր սէբէթլէրի գօյտըղը պիր մահալէ՝ տիկէր պիր իւզիւմճի տախի քիւֆէ գօյմուշ օլտուղընտան տօլայը, կէչէն ճումա կիւնիւ արալարընտա պիր միւնազաա զուհուր իտէրէք, մէրգում Թէօտօս՝ գարընընտան ճէրհ օլընարագ, Եէտի Գուլէտէ վագը Րում խասթախանէսինէ նագլ օլընմըշ, վէ Գաթիլ ֆիրար իթմիշ տիր.

—Այտըն վիլայէթինին Պէրկամա գասապասը ճիվարընտա Անտօնը Պապալը նամ քէօյտէ պուլունան 9—10 կիւն էվվէլ պիր սապահ էրքէն եազճըօղլու իսմինտէ պիր ճանի 3 եաշլարընտա պուլընան քէնտի գըզճըղազընը Թէլէֆ էյլէմիշ տիր. Գաթիլին զէվճէսի՝ սույգուսընտա գըզըն Թէրէատընտան սըյանարագ, հէման չօճուղըն գուրթարմագ իւզրէ ճանինին իւզէրինէ հիւճում էյլէմիշ իսէ տէ, չօճուղըն պաշընը քէսիլմիշ պուլմըշ, վէ նաշընըն իւզէրինէ տիւշիւպ աղլամագա պաշլամասը իւզէրինէ, գօճասը մէզպուրէնինին իւզէրինէ տէ պիր էլ Թիւֆէնք աթմըշ վէ ֆագաթ իսապէթ իթտիրէմէմիշ տիր. Պու արալըգ իմտատա եէթիշէն գօմշուլար մարիֆէթիյէ, մէրգում ճանի Թութուլըպ գապալը Թէսլիմ օլունմըշ, վէ իսթիճվապ օլընտուղտա, չօճուղընը պէսլէմէքտէն աճիզ պուլընտուղընտան Թէլէֆ իթտիկինի պէյան էյլէմիշ տիր.

—Էվվէլքի կէճէ Սամաթիատա Եօգուշ Զէյմէ սօգագընտա վագը պիր Իսլամ խանէսի խալքը՝ կէճէ տախի գալմագ իւզրէ միւսաֆիրլիկէ կիթտէրէք, խանէտէ եալընըզ էնմէյի բէտէրլէրինի պըրագըպ, հէր պիր չէյինի հազըր իթտիքլէրի կիպի, լամպասընը տախի կիւնտիւզտէն եագըպ եանըգտա գօյմուշլարտըր.

Կէճէ սաաթ 3 րատտէլէրինտէ, իխթիյար՝ տուվարտան աշըը պուլընպ իչինտէ Թօրնու իչիւն գարալըյէ վէ յօգուն կիպի չէյլէր պուլընան պիր սէբէթի տուչիւրմէք իւզրէ սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ կիւճ հալ սէբէթին ալթընա կիրթիկի սըրատա տախի հէր Նասըլսա Գըրըլտըղընտան, պէչարէ իխթիյար ալէվլէր իչինտէ գալմըշ, վէ իթտիկի ֆէրեատ իւզէրինէ սօգագտան կէչմէքտէ օլան պիր զապթիյէ սօգագ գապուսընը գըրըպ, կիւճ հալ աթէշի սէօնտիւրմէքլէ մուվաֆֆագ օլմըշ տըր.

—Հայտար Բաշա չըմէնտօֆէր միւսթէճիրը սապըգը Մ. Սէֆէլտէրին Պէյօղլունտաքի խանէսինտէն 150 լիրա իլէ պազը գիյմէթլի էշեա չալընտըղընը եազմըշ իտիք. Պու տէֆա խայըր ալընտըղընա կէօրէ, իճրա գըլընան Թէտգիգաթ նէթիճէսինտէ խըրսըզըն եապանճը օլմայըպ, քէնտիսինին օղլու օլտուղը անլաշըլմըշ օլմազըլա, մէրգում Թահթը Թէվգիֆէ ալընմըշ, վէ իւթիրաֆը իւզրէ իթմէքլէ բէտէրինին վէֆաթընտան սօնրա քէնտիսինէ գալաճագ միրասը ալմըշ օլտըղընը պէյան իթմիշ տիր.

—Պէշիքթաշտա քեարին Վալիտէ ֆըրընը Թայլաքճըսը Տէպէլի Ժօզաֆիմ նամ չախս էվվէլքի բէճէ չէնպէհ կէճէսի սաաթ 1½ րատտէլէրինտէ մահալլէլէրէ էքմէկինի տաղըթմագ ատէթ իթտիկի սըրատա, Նիշան Թաշը ճատտէսինտէ բօթուրը 2 քիշի՝ իւզէրինէ պիլհիւճում, մէրգումը պէկլէրտէն աշաղըյա ալարագ պօյնունտա ասըլը վէ իչինտէ 2000 ղր.տան զիյատէ պարասը պուլընան ճըզտանընը քէսէրէք ախզ ու գաչ իլէ ֆիրար իթմիշլէր տիր.

Վագաա՝ Պէշիքթաշ մուհաֆըզը սաատ. Հաճի Հասան պաշա հազրէթլէրի Թարաֆընտան իշիտիլէրէք Թարաֆլարա գօլլար չըգարըլմըշ, վէ վուգուաթ մահալլինին գարշըսընտաքի արսատա Տէպէլի Թէվֆիգ նամընտա պիրի իլէ կէչիրիլտիկի կիպի, պունըն րէֆիգի օլան Անէն նամընտա պիր մահալլէլիճի տէ տէրտէսթ օլընմըշ տըր.

Պունլար պարա ճըզտանընը պիր ֆապրիգատա չալըշան Էֆթիմ վէ Սթէլիօ նամ չախսլարա պըրագտըգլարընտան, պունլար տախի տէրտէսթ օլընմըշլար տըր.

—Մօլլախանէ իսքէլէսինտէ Րըխթըմ պէքճիսի Գարապաղլը Նուվան՝ կէչէն չարշէնպէհ կիւնիւ րըխթըմ րուսումընտան տօլայը սանտալճը Անտօն իլէ գավկա իտուպ, մէրգումը պըչաղընտան ճէրհ իթտիկինտէն տէրտէսթ օլընմըշ տըր.

—Իւսկիւտարտա Օսման էֆ. նամընտա պիրի՝ սէրխօշ օլարագ կէչէն կէճէ Գատըքէօյինտէ պիր խանէնին գափուսը եօխիւնտէ նամուսա տօգունըր սէօզլէր սէօյլէմէքտէ պուլընտուղը սըրատա, օրայա կէլմիշ օլան գարուճը Արնավուտ Պէքիր աղայը գամա վէ պուչագլա պիր իքի եէրինտէն, վէ Թէրլիքճի Հիւսէյնին աղայը տախի օմուզընտան ճէրհ, վէ համիլ օլտուղը գամա իլէ պուչագ վէ ֆէսինի օրատա պըրագարագ ֆիրար իթմիշ իսէ տէ աթէրտէսթ օլընմըշ տըր.

—Կէչէն բէնճշէնպէհ կիւնիւ Իզմիրտէ պիր ինճիր ֆապրիգասընտա իշլէյէն պիրի իսլամ վէ տիկէրի Րում իքի ամէլէ պէյնինտէ միւնազաա զուհուր իտէրէք, Րումի իսլամը տէօնիւ օլան Րում՝ պուչագլա Թէլէֆ իտիլմիշ, վէ գաթիլ ֆիրար էյլէմիշ տիր.

ՄՈՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Հալգալը Զըրաաթ մէքթէպինտէ պու սէնէ իլք տէֆա օլարագ իգմալը Թահսիլ էյլէմիշ օլան էֆ.լէրին 3 այ տահա միւտտէթը Թահսիլիյէլէրինին Թէմտիտիլէ պու միւտտէթ զարֆընտա Թէգթիմթիհանլարընը տախի իթմամ էյլէտիքտէն սօնրա մէեզուն օլմալարը գարարկիր օլմըշ տըր.

—Իզմիտ ճիվարընտա վէզկիր չիֆթլիկինտէ հայվան խասթալըղը զուհուր իթմիշ իտի. Իճրա օլընան Թէտապիր սայէսինտէ պիր աճտան պէրու մահալը մէզքիւրտէ վուգուաթ օլմամըշ տըր.

—Մէքթէպը Միւլքիյէի Շահանէնին պէօյիւք սընըֆլարընտա կիրմէք իւզրէ միւրաճաաթ իտէն 71 էֆ.նին միւսապագա իմթիհանլարը նէթիճէսինտէ 40ը Թէֆրիգ օլընմըշ, վէ պինաէնալէյհ սընըֆը ալիյէնին պիրինճի սէնէսի Թէշքիլ օլընմըշտըր.

—Վիլայէթլէրտէ զուհուր իտէն հարիգլէրտէն միւսապ օլանլար հագգընտա գօմիսիօնը մախսուսընճա նէ վէճհլէ մուամէլէ իտիլմէքտէ օլտուղը Գալը Ալիճէ Շէհր Էմանէթինտէն պաթէզքէրէ իսթիֆսար օլընմըշ տըր.

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԱԶԴ

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՄԱՇ

(ՄԵՐՁ ՅԻԶՄԻՏ)

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել որդոց ուխտագնացներու թէ զանազան միջոցներ ձեռք առած է ի դիւրութիւն երենց ճանապարհորդութեան։

Այս առթիւ պարզ եւ երթ ու դարձի տոմսակներ պիտի վաճառուին ըստ հետագայ սակագնոյն.

	Պարզ տոմսակք	ղր.
Հայտար-Բաշայէ յիզմիտ	Առաջին կարգ ի գին	36.20
	Երկրորդ » »	22.30
	Երրորդ » »	15 —
	Երթ եւ դարձի տոմսակք	ղր.
Հայտար-Բաշայէ յիզմիտ	Առաջին կարգ ի գին	58.20
	Երկրորդ » »	36.20
	Երրորդ » »	24 —

Երեքէն մինչ տասն տարեկան տղայք պիտի կարենան երթեւեկել կէս տոմսակաւ եւ երեք տարեկանէն վար եղող տղայք ոչինչ պիտի վճարեն։

Անձնական գործածելի կարասիք որպէս արկղ, անկողին եւայլն ՁՐԻ պիտի փոխադրուին ի բաց առեալ իւրաքանչիւր կարասիի համար վասն արձանագրութեան վճարելի մէկ ղրուշէն։

Տոմսակաց վաճառումը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 6/18էն սկսեալ մինչ նոյն ամսոյ 17/29, Գարաքէօյի կամրջին եւ Հայտար-Բաշայի կայարանին տոմսակատեղիները կառախմբոց մեկնման յատուկ որոշեալ ժամերուն։

Երթ եւ դարձի տոմսակք պիտի կարենան ծառայել սեպտեմբեր 18/30էն մինչ սեպտեմբեր 30/12 հոկտեմբեր 1895 եւ յետ սոյն ժամանակամիջոցին անարժէք պիտի համարուին։

Բողոք կամ որ եւ է դիտողութիւն պարտին ուղղուիլ առ Հայտար-Բաշայի կայարանապետն։

Հայտար-Բաշա 5 սեպտ. 1895

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԷՕՒՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻ

Պէօյիւք էճզանէ

Պու Թօզ իլէ սապունսուզ, քիւլսիզ, քիւլսիզ, սօտասըզ, ազ վագըթ, ազ աթէշ, ազ սու վէ ազ զահմէթ իլէ չամաշըր եըգանըր.

Մաթպաա հուրուֆաթը վէ լիթօկրաֆ Թաշլարը, մատէն, ալթըն վէ կիւմիւշ Թագըմլարը Թէմիզլէնիր, Թահթա սիլինիր, մաթպախ պուլաշըգլարը եըգանըր.

Տէրսաատէթ վէ վիլայէթը Շահանէտէ աճէնթէլիք արզու իտէնլէր՝ աթիտէքի ատրէսէ միւքաթէպէ էյլէմէլիտիրլէր.

Տէրսաատէթ վէ ումում Թիւրքի Ասիա իչիւն աճէնթէ

Պրուսատա

Յովհաննէս Յ. Պօզաճեան

Սընըֆ խասթալըգլարընա մախսուս օլանլար իչիւն.

Պիլճիւմլէ սընըֆ խասթալըգլարը իլէ նիգրիս իլլէթինէ տախի քիթապ չէքլինտէ ուֆագ պիր րիսալէ.

Գալաթատա Գարաքէօյտէ Մ. Ս. Գասթօրիատէսին էճզախանէսինտէ մէճճանէն Թէվզի վէ իթա օլունուր.

ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ
ԱՐԻՍՏ. Յ. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

Ա. ՏԱՐԻ — 1-10 և 1-50 թւոց ճանաչումն, ..., 4 ղրշ.
Բ. ՏԱՐԻ — 1-100 թւոց ճանաչումն, ... 3 ղրշ.

ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

Գ. ՏԱՐԻ — 1-1000 թւոց ճանաչումն, ... 1,01,001 ... 3½ ղրշ.
Դ. ՏԱՐԻ — ... 4 ղրշ.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԵՒ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

Ե. և Զ. ՏԱՐԻՆԵՐ — (Մէկ հատորի մէջ) ... 7 ղրշ.

* Ուղեցոյցները մօտ ժամանակին հրապարակ կ'ելլեն։
Թղթակցութեան համար դիմել աշխատասիրողին, Կ. Պոլիս, Օրթաքէօյ

ՌԷՍՄԻ ՌԱԲՕՐԹՕ

Ճէմիյէթը Թըպպիյէ Միւլքիյէ Թարաֆընտան իժրա օլունան Տէրսաատէթ «Թիճարէթ Օտասը կազէթասը»յըա նէշր խուլմագ իւզրէ Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթը ճէլիլէսինէ Թագտիմ գըլընըգ ֆի 13 Նիսանը էֆրէնճի Թարիխլիյէ մէզգիւր կազէթա իլէ նէշր օլընան ըէսմի ռաբօրթօնըն մէֆադընտան միւսթէֆադ օլտուղը իւզրէ, Պալըգ Բազարընտա միւքիրամ Թիճարէթխանէ իւճիվզալ իժտէբէտ Նիգօլաքի Միհէօնթի էֆ.ին իմալ էյլէտիկի գօնեագլար՝ սուրէթը մախսուսէտէ շայանը Թավսիյէ պուլընմըշ տըր։

Գէլհօգիգա 25 մարտ սէնէ 311 Թարիխլիյէ Թանզիմ վէ Թագտիմ օլընան մէզգիւր ըէսմի ռաբօրթօտա պասծ ու պէյան օլունտուղը իւզրէ, մումաիլէյհ Միհէօնթի էֆ.ին իմալ էյլէտիկի գօնեագլար՝ պիր սուրէթը տագլիտատա Թանզիլ խուլիւր, պու կիպի մէշլուպ պաթտա մէվճուտիյէթի ֆէննէն միւլթէզիմ օլան էվսաֆ վէ խասսիյէս մաթլուպէյի հաիզ պուլընմըշլարը Թէհգիգ իժմիշ տիր։

Թարխլէտէ ռաէրէ

Մէզգիւր գօնեագլար՝ ֆի 20 Թըշր. էվվէլ սէնէ 310 Թարիխլիյէ Պալը վէլէսի Սէրասքէրիյէ տախի սաատ. Տօգթ. Զէքի բաշա հազրէթլէրինին Թահթը Նէզարէթլէրինտէ Թաճիլ օլընըգ, 3977 րագգամ իլէ մուրագգամ օլարագ Թագտիմ օլընան ռաբօրթօտա Թէտավիլէ էտրագ վէ էյէլ զրմիշլէրտա իսթիմալ պիր սուրէթը մախսուսէտէ Թավսիյէ օլընմըշ տըր։

Ալիֆրէ Տաիրէյ Պէլէտիյէ իլէ Ալէմանիա վէ Աւստրիա վէ Եունան գօնսօլօսխանէլէրի քիմեակէրի Մ. Աքէրի վէ քիմեակէր բրօֆէսօր Մ. Սինկրօս Թարաֆընտան վէրիլէն ռաբօրթօնըն խուլասասը տըր։

Նումէրօ 3900

Տէրսաատէթ սարֆ ու խըմիհլայք օլընան գօնեագլարը տէֆթիշէ Թաշիլ խուսուպ պուլունլար միյանընտա հագիգաթէն խալիսիյէթլէրի վէ նաֆիյէթլէրի վէ սըրֆ իւզիւմտէն իմալ օլունմաքտա էսկիմիշ օլմալարընտա միւսի բայիսի Թագլիթէլէրի վէ իւդամիկլէրին լէզզէթի հասէպիյէ, Նիգօլաքի Միհէօնթի էֆ.ին իմալ էյլէտիկի գօնեագլարըն պիր սուրէթը մախսուսէտէ խատ օլունմալարը վէ հագիգաթէն մէզգիւր գօնեագլարըն ժամուլաթը Շարգիյէ արասընտա միւսթաղ պուլընմըշլարընտան, սէնայիի մահալլիյէյէ շէրէֆ մուճիպ օլտուղը պէյան վէ իլան օլունըր։

14 խալու 310

Քիմեակէրը Շէհրիյարի Տօգթ. Յանի էֆ. Թարաֆընտան իժրա օլընան ռաբօրթօնըն խուլասասը տըր։

Նիգօլաքի Միհէօնթի էֆ.յէ,

Իմալ էյլէտիկինիզ գօնեագլարը պիր սուրէթը միւքէմմէլէտէ Թաճիլ խուսուպ, Թէտգիգաթ վէ Թաճիլաթը քիմեավիյէնին նէթայիճինէ միւսթէնէտէն գօնեագլարընըզըն Սուսամ ճէզիրէսինին միւքէթ իւզիւմինտէն միւթէհասսըլ պէյազ շարապտան իմալ խուլունտուղը, վէ պինաէնալէյհ էզհէր ճինսէթ խասսէսի խալիս օլմագլա, սըհհէթէ նաֆի պիր մէշրուպ օլտուղունը վէ Թարաֆըմ աճիզանէմտէն էհալիյէ շայանը Թավսիյէ պուլընտուղունը պէյանը միւսաարէաթ խըլարըմ։

* *

Մէմլէքէթիմիզին իմալաթընտան օլան իշպու սաֆի գօնեագտան հէր եէրտէ սաթըլտուղը կիպի, պալխասէ կէօրիւլէն Թահգիգաթը Թըպպիյէյէ նազարէն, մէզգիւր գօնեագըն էճնէպի գօնեագլարընըն ճիւմլէսինէ ֆաիգ օլտուղը Թէհգիգ իժմիշ տիր։

ԼԻՕՆՏԻԱՆ ՃԷՆԶ

35 ՍԷՆԷԼԻԳ ՄՈՒՎԱՖՖԱԳԻՅԷԹ

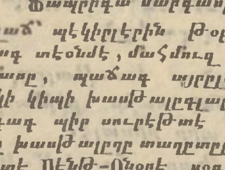

Արթըգ տաղ լամագ վէ չիւրիւմէգ խըթէմէզ.

Պայթարլար հայվանլէ Թիշտէ ռէնկէ Թավսիֆէն գապուլ օլունմըշ տըր։

Ֆապրիգա մարգասը

Պու խլաճ՝ պէկիրլէրին Թօբալլամա, էզիգ, այագ տէօնմէ, մաֆսալ խարասը, տիզ գապարմասը, պաճագ պըրլըմասը, այագ շիշկինլիկի կիպի խասթալըգլարը վէ ֆիլին վէ մուհագգագ պիր սուրէթտէ էյլէշտիրիր, վէ պագը խասթալըգը տաղըտըր։ Ֆիյ. 6 ֆր.

Բարիզտէ Սէնթ-Օնօրէ սօգագընտա Նօ. 275տէ Մէսթիվիյէ վէ Գում.

6 պուչուգ ֆրգ. իւճրէթլէ իւմէնիլէն մահալլէ Թէսլիմ օլունըր։

Տէրսաատէթտէ Մէզիքի, Գասսապեան, Քիւչիւքեան, Գանթիւք էճզախանէլէրի իլէ, սաիր միւթէպէր էճզախանէլէրտէ պուլընըր։

ԱԼԱ ԲԱԼԷԹ ՏՕՐ

Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Նօրատունկեան էվինին ալթընտա 77 Նումէրօտա

Եուն-ն ֆրա-ը հօ-ւէ-Բ-լէ-ն-ն Փ-ր-Բէ-ն-ն-Բ-ւ-լէ

Ա. ԳԱՐԱՃԱ ՎԷ ԳՈՒՄԲ.

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻՆՏԷ

Ֆրանսըզ-Եունան սէնայիինէ մախսուս ալթուն միտալեա.

Մէզգիւր պէյլիւք մաղազատա պէյլիւք չըգլագ այնալար, կիւմիւշ գաբլը վէ զըմա քէնարլը այնալար, ալթուն խալըգլ գօնսօլը վէ Թավլիլի այնալար, սիյահ ալտըտան վէ ալթուն խալըգլտան մասա վէ գօնսօլը այնալար, ժարտինիերէ Թապլը օլըրը սադըրը վէ եահ հէմ սիյահ վէ հէմ ալթուն ըէնկինտէ լագալ իլէ Ծիլալանմըշ գօնսօլը այնալար, սիյահ վէ ալթուն ըէնկինտէ այնալը տօլապլար, հէր պօյտա վէ հէր չէքիլտէ սիյահ վէ ալթուն ըէնկինտէ լագա իլէ Ծիլալանմըշ չէրչիվէլի պէյզա այնալար, քիւչիւք սիւս մօպիլեալարը, ուֆագ սիւսլիւ այնալար, ըէսիմ իչին միւզէյյէն հէր նէվի գօրնիշէր, էնվաի չէրչիվէլէր, բաս-բարթուլար վէ էմնայի էշեալար պուլընտուղը կիպի, օրատա իսթէնիլէն մօպիլեալար ալթուն խալըգլա խալըգլանըր, Թամիրաթ իճրա խըլըր, սըգը պօզուլ էսկի այնալարը սըւ վէրիլիր վէ հէր ըէնկտէ էն նէֆիս ալթուն վարագլար սաթըլըր։

Մէզգիւր մաղազա՝ շայէթ էհվէն ֆիյաթլա միւքէքէպ վէ մաղազա էօնլէրինէ գօնաճագ պէյլիւք այնա Ծամլարը ֆիւրուխթ խըտար վէ մէրէկլի բէք տուն պիր իւճրէթլէ եէրլէրինէ տախի վազ էյլէր։

ՖԻՅԱԹԼԱՐՃԱ ԲԷԳԱՊԷԹ ՆԱԳԱՊԻԼ ՏԻՐ.

Բէք չօգ քիմսէլէր՝ ԲԱԼԷԹ Տ'ՕՐ մաղազասընըն պէյլիւքլիւկի վէ մէզգի ու վազիյէթի սէպէպիյլէ մալլարըն խիւքօսէ պիր ֆիյաթտա օլմասը լազըմ կէլէՃէկի զաննընտա պուլընըրլար խսէ տէ, պունըն ալ ու էսասը եօգ տըր. ԲԱԼԷԹ Տ'ՕՐ մաղազասընտա պու նէվի մաղազալարըն ֆիյաթընտան աշաղա ֆիյաթլա պիլինճի Ծինս մալլար պուլունաճագլարը էհալիյէ իլան իթմէքլէ քէսպը ֆախր խըտարըզ։

Հէր քէս՝ մալլարը իմթէհան իչին մաղազայէ կէլմէլիտիր։ Մ. Գարաճա մաղազասընտա սէրգէտէ կէրէքլիւլէր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 14 սէնպտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	107—75
Օսմ. էսհամը աչըլըը	25—75
» » գարանտը	25—75
» » Սէրի Ա.	65—50
» » » Բ.	44—25
» » » Գ.	28 –
Օթօման 1871	98—50
Օսմանլը Պանգասը	20—25
Ռուսիա իսթիգրազը	—
Մըսըր տուհ. մուէթթահըտէ	—
» իմթիյազը	—
Տուրէքի Սանիյէի Մըսըր	—
Եունան 5 % 1879	83—50
Բօյչիա իսթիգրազը	—
Պուլկար իսթիգրազը	95—
Գումպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—40.

Բարիզ 14 սէնպտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % ֆր.	102—10
» » 4½ %	107—25
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլըը	25—77
» » » գարանտը	25—77
Մխ-գ-թ-ւէ	
Սէրի Բ.	—
» Գ.	28—10
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	144—63
Օսմանլը Ռէժիսի էսհամը	500—63
« Պանգասը	764—37
Գրէտի Լիօնէ	840—
Գրէտի Ֆօնսիէ	—
Ֆօնթուար տ'էսգօնթ	—
Սիւվէյիշ ագսիօնը	3282—
Իթալիա էսհամը	90—42
Մըսըր ֆօնս. մուէթթահըտէ	—
Բաիօուրթէ Թիւրք	—
Գումպիօ 3 այ վատէ	25—28.

Վիէննա 14 սէպտտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120—95
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի ֆր.	77—30
Օսմանլը Ռէժի ագսիօնը	238—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գար.	28—07
» » » էն խիւքսէք	28—15
» » » էն աշաղը	28—03
Պու սապահ աչըլըը գ. գ.	28—06
Թահվիլաթը Օսմանիյէ	102—
Սէրի Ա.	65—20
» Բ.	44—10
» Գ.	30—10
Ռումէլի չըմէնտ. ագչմ. գր.	142—
» » էն խիւքսէք	143—50
» » էն աշաղը	141—
» » աչըլըը	142—25
Ռըհթըմ Թահվիլաթը. ֆր.	482—
Ադչէ ֆաիզի	6—
Ռէգօր Ղրշ.	—
Հէվալէսիզ » բէրօր	50—

ԳԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	11—20
Սօսիէթէ Օթօման	6—26
Օսմանլը Սիկուրթա Շիրքէթի	7—60
Ռէժի ագսիօնը	21—28
Թրամվայ	10—95
Թրանսվայալ մատէնի	114—
Գորբօրէյշն Թապա	5—11
Էգսբօր սիկարէթ Ա.)	3—18
Բ.)	3—06
Օրօզտի Պագ Թիճարէթխանէսի.	125—

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	Ղրշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—14
Մէթալիք »	98—20
Պէչլիք »	102—
Ալթըլըգ »	103—
Ինկիլիզ լիրասը	110—11
Ֆրանսըզ ալթունը	87—35
Բօլ	90—10
Գրէմիզ ալթունը	51—20
Գարգօն գայմէսի	8—44
ԳԱՄՊԻՕ	
Լօնտրա	110—
Բարիզ 3 այ վատէլի	23—

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ճանիպը ալիսինտէն

(1) Սարրաճխանէ անպարը իչիւն լիւզումի օլուպ, մէվճիւտ միւնագասայա գօնըլան 700 ատէտ քէպիր գալթագ Թախթասընըն պէհէր ատէտի 4 պուչուգ ղրշ.տա Թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան, իշպու խըլուըլը Ռումէլին 9ընճը ճումաա էրթէսի կիւնիւնէ գատար միւնագասայէ սընա տէվամ օլընարագ, մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, ֆիյաթըն Թէնզիլինէ իթաըտա վէ էրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն՝ մազամը ալի Սէրասքէրի Լէվազիմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի։ 3—1

* *

(2) Իքինճի Փրգադ Հիւմայուն իմալաթխանէսի իչիւն 311 սէնէսինտէ լիւզումը օլան քիւրքլի եաղմուրլըղըն միւճէտտէսինին պէհէրի 40 ղրշ.տա վէ Թամիրի տախի 7 ղրշ. 30 բարայա օլարագ սիմ մէճիտիյէ 20 ղրշ. հիսապըյլա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, սէնէի մէրգումէ օգօստօսըն 29ընճը կիւնիւնտէն իթիպարէն մէվճիւտ միւնագասայա գօնըլարագ նիհայէթ իյլուլըն 9ընճը ճումաա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իշպու ֆիյաթլարտան Թէնզիլիլէ իթաըտա Թալիպ օլանլարըն՝ պէհէր հաֆթա ճումաա էրթէսի վէ սալը կիւնլէրի Նըլտըզ մէվճիւ ալիսինտէ պուլունան իմալաթ խառէքէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։ 3—1

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Էպնիյէի Սէնիյէ անպարը իչիւն միւպայէա օլունաճագ ճամ իլէ միւթէնէվվի աէմիրինին միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան, Թալիպ օլանլարըն՝ բազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի վէ Ինկիլիզ բիրինճիսին՝ իյլուլը Ռումէնին 6նճը չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, Թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզգիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի։

31 աղօսթօս 311 3—1

Խարպիյէթի ճէհէթիյլէ պու քէրրէ իճրայի Թամիրաթընա միւպաշէրէթ խըլընէճէք օլան Թօգաթմատ աթիգ քէպիր ասըր խազինէսինին իւզէրինէ վազ վէ ֆէրշ խըլընմագ իւզրէ մէվճութ միւնագասայա գօնուլտուղը կէչէնտէ կազէթալարլա իլան օլունան տէօշէմէլիգ մալթա Թաշընտան 14 բարմագլըգ 1500 Թաշըն սիմ մէճիտի 20 ղր. հիսապըյլա պէհէրի 55, վէ 18 բարմագլըգ քէզալիք 1500 Թաշըն 95, վէ 20 բարմագլըգ 1500 Թաշըն 115 բարատա իժասը Թալիպի էօհտէսինտէ Թէգարրուր էտէրէք, իշպու իյլուլը Ռումէնին 5ինճի սալը կիւնիւ ագշամընա գատար վուգու պուլաճագ Թէնզիլաթը ատիյէ վէ 7ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 10ա գատար 100տէ 5 վէ ֆէվգէլատէ Թէնզիլաթըն գապուլիյէթ գունհուր իտէճէք Թալիպինէ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմըշ օլտուղընտան, պէր մինվալը մուհարրէր Թէնզիլաթ իճրասըյլա, իսթէնիլէն մալթա Թաշընը իթայա Թալիպ օլանլարըն՝ էյյամը մէզգիւրէտէ Էվգաֆը Հիւմայուն Նէզարէթի տաիրէսինտէ ուհուտ վագֆ սու խօլլարընըն Թամիրաթ գօմիսիօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

2 իյլուլ 311

Գումգաբուտա Թավաշի Սիւլէյման Աղա մահալլէսինտէ Ճամիի չէրիֆ իթթիսալինտէ քէպիր գանվէխանէ՝ 150 ղրշ. քիրա իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ պուլընտուղընտան, զամ իլէ իսթիճարընա Թալիպ պուլընանլարըն՝ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն մահը հալը Ռումէնին 11ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէկին Էվգաֆը Հիւմայուն Խազինէսի ճէլիլէսի Մուհասէպէլի Ումումիյէ խուդարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

2 իյլուլ 311 3—1

Օրթաքէօյտէ վաբօր իսկէլէսինտէ վագըֆ պիր պապ գագինօ իլէ զահրինտա վագը մէքթէպ Թահթընտաքի տէքիաքի պիլմիւզայէտէ իյճար խըլընէճէկինտէն, իսթիճարընա Թալիպ պուլընանլարըն՝ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն մահը հալը Ռումէնին 14իւնճի բէնճշէնպիհ կիւնիւնէ տէկին Խազինէի Էվգաֆը Հիւմայուն Մուհասէպէլի Ումումիյէ խուդարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

2 իյլուլ 311 3—1

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Թէքքրար իլան իլէ Թաղլիրը մուամէլաթ օլընճայա գատար, խանի Նագտ իլէ ֆիւրուխթ օլընմագ գախտէսի վազ գըլընտըղընտան տէկին խայըըգ մաճիլիլաթը վագֆիյէսէն հիսսէտարանըն հասալ նիգամ պիլա միւզայէտէ Թէֆվիզ խուտճէքլէրի հիսսէլի սէքնալէրինէ նըսֆը մէճիտի 19 ղրուշ վէ նըսֆը սիկկէի Խազինէի Էվգաֆը Հիւմայունըն սուրէթ վէ սէրկի վէ գուրօնը իլէ սաթըլաճագ տըր։ Թամամ հիսսէլի օլուպ տա պիլմիւզայէտէ սաթըլանլարըն մուաճճէլէսինին նըսֆը լիրա 100 ղրուշ հիսապըյլա լիրա օլարագ, վէ տիւկէր նըսֆը քէզալիք սուրէթ վէ սէրկի գապուլիյէթ իսթիֆա գըլընմաճաղընտան, պու գապիլտէն Թէֆվիզ մաճիլիլաթը մուայյէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթի իլանընտան 1ինճի իլան միւտտէթի օլան իշպու 311 սէնէսի աղօսթօսըն 28ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն իյլուլըն 24ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ գատար Թալիպ օլանլարըն՝ գըյմէթը մուխամմէնէլէրինին էօշրիւնէ միւսավի Թէէմինաթ աքչէլէրիյլէ պէրապէր Մահլիլաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէկի 1ինճի տէֆա օլարագ իլան օլունըր։

..21..2000(1).— Ծիպալըտէ Սէֆէրիգօզ մահալլէսինտէ Շէֆթալի սօգաղընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 53 մէթրօ արազատա մէշնի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույուը միւշթէմիլ անխազ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի միւնատիսի հաճի Մահմուտ։

..2..12500.— Իսկիւտարտա Սինան Բաշա մահալլէսինտէ Գասսապ սօգաղընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 114 մէթրօ արազատա մէշնի 10 օտա վէ 3 սուֆա վէ 1 գույու վէ 228 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 200 ղր. քիրալը անխազ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..28 միւքէրրէր..1200.—Սարըխարտա Քիլիսէ սօգաղընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 76 մէթրօ պիր գըթա արսանըն պիւթիւնի. էօրիւճի Ահմէտ։

..2 միւքէրրէր..3000.— Էմիրկեան գարիյէսինտէ Ռիւչտիյէ Մէքթէպի սօգաղընտա պէր մուճիպը գայտ 115 զըրա 17 բարմագ մուգատէմա արսա էյխէվմ պաղչէնին պիւթիւնի. էօրիւճի Ահմէտ։

..32..50000.— Պէօյիւքտէրէտէ Բէֆէլիքէօյ ճատտէսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 121 մէթրօ արազատա մէշնի 5 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 912 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 230 ղր. քիրայը միւթէհամմիլ անխազ պիր պապ մէնզիլ վէ Թահթընտա պիր պապ տիւքքեանըն պիւթիւնի. հաճի Օսման։

..2,4..6500.— Գում-Գաբուտա Քիւրքճի Պաշը Սիւլէյման Աղա մահալլէսինտէ Թաշճըլար սօգաղընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 22 մէթրօ արազատա մէշնի ֆէվգինտէ պիր օտայը միւշթէմիլ վէ չէհրի 110 ղր. քիրալը միւլք մա կէտիք մուգատէմա գախրէճի էյխէվմ պիր պապ աթթար տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..3,9..8334, պէտէլը միւզայէտէսի 6000.— Պէշիքթաշտա Սինան Բաշալի Աթիգ մահալլէսինտէ Հաճի Ֆրուգ ճատտէսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 129 մէթրօ արազատա մէշնի ֆէվգինտէ 2 օտա վէ 45 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 480 ղր. քիրալը պիր պապ ճէզաճը վէ պիր պապ սիւտճի տիւքքեանլարընըն սիւլս հիսսէսի. էօրիւճի Ահմէտ։

..41,33,10..2981.— Իսկիւտարտա Հաճէճ Հիւսնի Խաթուն մահալլէսինտէ պէօյիւք իսկէլէ Զէյվէ մէյտանընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 89 մէթրօ արազատա մէշնի վէ չէհրի 80 ղր. քիրալը անխազ պիր պապ մանավ տիւքքեանըն 60 աքէէ իթիպարըյլա 8 աքէէ 2 պուչուգ բուլ հիսսէսի. հաճի Հիւսէյին։

..151..5470.— Գասըմ Բաշատա Թահթա Գատը մահալլէսինտէ Տէրէ Պօյու ճատտէսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 123 մէթրօ արազատա մէշնի 2 օտա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 2500 ղրշ. քիրալը անխազ պիր պապ ֆըռընըն միւլքինին 120 սէհմ իթիպարըյլա 15 սէհմ վէ 1 պուչուգ բուլ հիսսէսիյլէ կէտիկինին տախի իթիպարը մէզգիւր իւէ 26 սէհմ վէ 1 սէհմին քէզալիք բուլ հիսսէսի. հաճի Հիւսէյին։

..25..12000.—Խասքէօյտէ Մահմուտ Աղա մահալլէսինտէ Շէքէրճի Գաբուսը սօգաղընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 71 մէթրօ արազատա մէշնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 262 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 100 ղր. քիրայը միւթէհամմիլ քէարկիր պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնի. էօրիւճի Ահմէտ։

..2..15000.— Գալաթատա Քէմանքէշ մահալլէսինտէ Մօտամսի սօգաղընտա Թախմինէն վէ Թէրպիէն 53 մէթրօ արազատա մէշնի 7 օտա վէ 3 սուֆա վէ 1 գույու վէ 1 Թուլումպայը միւշթէմիլ վէ չէհրի 300ղր. քիրալը քէարկիր պիր պապ օթէլին վէ Թահթընտա քէզալիք մէստուտ պիր պապ տիւքքեանըն բուլ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..28,30..7500, պէտէլը միւզայէտէսի 3750.— Կէտիկ Բաշատա Տիվան Ալի մահալլէսինտէ Կէտիկ Բաշա ճատտէսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 38 մէթրօ արազատա մէշնի 45 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 120 ղր. քիրալը անխազ 2 պապ տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..13..1000.— Ֆաթիհտէ Տիւլկէրզատէ մահալլէսինտէ Խաֆֆաֆխանէ ճատտէսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 15 մէթրօ արազատա մէշնի ֆէվգինտէ պիր օտայը միւշթէմիլ վէ չէհրի 50 ղր. քիրալը քէարկիր պիր պապ խաֆֆաֆ տիւքքեանընըն 5 հիսսէ իթիպարըյլա 1 հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..32..1600.— Թահթագալէտէ Ռիւսթէմ Բաշա մահալլէսինտէ Բաբագ Օղլու խանը ֆէվգանիսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 22 մէթրօ արազատա մէշնի վէ չէհրի 59 ղր. քիրալը քէարկիր պիր պապ օտանըն 5 հիսսէտէն 1 հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..29..2400.— Թահթագալէտէ Ռիւսթէմ Բաշա մահալլէսինտէ Բաբագ Օղլու խանը ֆէվգանիսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 45 մէթրօ արազատա մէշնի քէարկիր պիր պապ օտանըն 5 հիսսէտէն 1 հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..14..250, պէտէլը միւզայէտէսի 175.— Շէհ Էմինինտէ Տէնիզ Ապտալ մահալլէսինտէ Սու Թէրազիսի սօգաղընտա տէրունինտէ 1 գույույը միւշթէմիլ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 228 մէթրօ պիր գըթա արսանըն 6 հիսսէ իթիպարըյլա 1 հիսսէսի. էօրիւճի Հիւսէյին։

..13..5000.—Պէյօղլունտա Շէյխ Իպ Հարէմ Հիւսէյին Աղա մահալլէսինտէ կէօլ Պաշը ճատտէսինտէ Թախմինէն վէ Թէրպիէն 76 մէթրօ արազատա մէշնի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 76 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ անխազ պիր պապ մէնզիլին 6 հիսսէ իթիպարըյլա 5 հիսսէսի. էօրիւճի Ահմէտ։

(1) Ծիւմլէլէրին պաշլարընտա իլք հիզատա պուլընան րագգամլար՝ մահլիւլաթըն նումէրօլարընը վէ իքինճի հիզատաքիլէր գըյմէթը մուխամմէնէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր։

ՋԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒ

ՍԻԿԱՐԱ ԲԷԱԶԼԸՏԸ

Կիւզէլ վէ ինճէ սիկարա քեաղըտը մէրագլըլարընա՝ Ջավուշօղլու ֆապրիգասընտան չըգան վէ պիր կէմի աէմիրի ալէամէթը մախսուսէսիյլէ Թէֆրիգ օլընան իւէքտէն մասմուլ սիկարա քեաղըտընը Թավսիյէ իտէրիզ։

Ջավուշօղլու սիկարա քեաղըտընըն պու գատար սէնէտէն պէրու մազհար օլտուղը րաղպէթը ումումիյէյէ պինաէն, չէօհրէթինտէն իսթիֆատէ մագսատիյլէ պիր չօգ Թագլիտճիլէր չըգարըլմըշ օլտուղընտան, միւշթէրիլէրի պէօյլէ ֆէնա վէ սըհհէթէ մուզիր քեաղըտլարտան վիգայէթէն, պէօյլէ Թագլիտճիլէրտէն իհթիրազ վէ Թէվագգի իլէ, Ջավուշօղլու քեաղըտլարընըն կէմի աէմիրի ալէամէթինի հավի օլանլարընտա, պիւթիւն քեաղըտլարըն իւզէրինտէ միւրէքքէպլէ վէ տամկա սուրէթինտէ ալէամէթը մէզգիւրէ իլէ պէրապէր, Թիւրքչէ «Ջավուշօղլու» իպարէսի խազըլմըշ օլտուղընտան, վէ «Սթամպօլ» ինվանլը քեաղըտլարընտա տախի էնճէ «Ջավուշօղլու» իպարէսի իլէ պէրապէր իքի սիյահ ալէամէթ պուլընտուղընտան, պու ալէամէթը մախսուսէլէրէ տիգգաթ էյլէմէսինի ռիճա իտէրիզ։

78—61

FARINE LACTÉE H NESTLÉ

20 ՍԷՆԷԼԻԳ ՄՈՒՎԱՖՖԱԳԻՅԷԹ

32 RECOMPENSES DONT 12 DIPLOMES D'HONNEUR et 14 MEDAILES D'OR

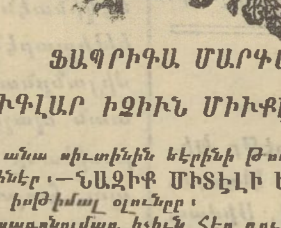

Certificats nombreux des premières autorités médicales

ՖԱՊՐԻԳԱ ՄԱՐԳԱՍԸ

ՔԻՒՉԻՒՔ ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻՉԻՒՆ ՄԻՒՔԷՄՄԷԼ ՆԱՖԱԳԱ

Քեաֆի միգտարտա սիւտ պուլունմայան անալարըն սիւտիւնի էվրին Թիւթար, վէ սիւտտէն քէսմէյի գօլայլաշտըրըր, վէ շայէթ գօլայ սինիր.—ՆԱԶԻՔ ՄԻՏԷԼԻ ԵԷԹԻՔԼԷՐ իչիւն տախի նաֆագա էվրինէ սուրէթը միւֆիտէտէ իսթիմալ օլունըր։

Պիր չօգ Թագլիտլէրինտէն սագընըլմագ իչիւն հէր գուտիւ իւզէրինտէ
ՀԱՆՐԻ ՆԷՍԹԼԷ, ՎԷՎԷՅ (Զուիչրէ)
նամ մուհիտիրինին իմզասը պուլընմասընա տիգգաթ իթմէլի տիր։

Պիլճիւմլէ պէյլիւք էճզաճը վէ բաքքալ տիւքքեանլարընտա պուլընըր։

Նէվթըլէ գումբանեասը 1889 Բարիզ Սէրկիի Ումումիյէսինտէ էն եիւքսէք միւքեաֆաթլարա նաիլ օլուպ, պիր ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԻՒՔԵԱՖԱԹ վէ պիր ԱԼԹՈՒՆ ՄԻՏԱԼԵԱ ալմըշ տըր։

ԱՆԳԻՐԸ

ԷՍՄԻՐ Վ ԻՅՐԱՏ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

ՎԻԷՆՆԱՏԱ 1858ՏԷ ՄՈՒԷՍՍԷՍ

	Ֆրք. Սնթ.
Քէֆալէթ աքչէսի 1889 գէկտ. 31տէ	91,706,957·75
1890տա սիկուրթա խուլէն մէպալիղին եէքիւնի	28,633,360·
» Թէէտտիյէ օլընան զարար ու զըյանըն եէքիւնի	1,234,743·
1871—90տա Թէէտտիյէ օլընան մէպալիղին եէքիւնի	164,760,218·

Վէֆաթընտա վէրէսէսինէ խըրամիյէ վէրիլմէք իւզրէ քէնտիյի սիկուրթայա գօյանլարըն Թէէտտիյէ օլընան Թէժէթթիւաթ (պէնէֆիս)՝ սէնէվի ալընան իւճրէթլէրին 100տէ 25ինէ պալիղ օլմըշ տըր։

Պիր միւտտէթը մուայյէնէտէ պէրհայաթ գալմագ իւզրէ քէնտիյի սիկուրթայա գօյանլարա Թէէտտիյէ օլընան Թէժէթթիւաթ՝ սիկուրթա խուլէն մէպալիղըն սէրմայէլէրին 100տէ 41 պուչուգըընա պալիղ օլմըշ տըր։

«ԱՆԳԻՐԸ» սիկուրթա գումբանեասընըն պաշլըճա չէրաիթի պէրվէճհը ատի տիր.

1.—Վէֆաթ վուգուընտա խըրամիյէ ալմագ իչիւն սիկուրթա. Մէսէլա,

35 եաշընտա օլան պիր քիմսէ՝ վէֆաթընտան սօնրա վէրէսէսինէ 10000 ֆրանգլըգ պիր սէրմայէ Թէէտտիյէ օլընմագ վէ միւտտէթը հայաթընտա տա քէնտիսինին Թէժէթթիւաթ ահզընա հագգը օլմագ իւզրէ սէնէվի 291.70 ֆրանգ իւճրէթ Թէէտիյէ իտէր։

2.—Պիր միւտտէթը մուայյէնէտէ պէրհայաթ գալմագ իւզրէ սիկուրթա (չօճուգլարա սէրմայէ իչիւն Թախսիսաթ, տօթաթիօն). Մէսէլա,

Սէնէվի 320.30 ֆրանգլըգ պիր իւճրէթ վէրիլտիկի հալտէ, պիր եաշընտա իքէն սիկուրթա խուլէն պիր չօճուգ 20 եաշընը պիթիրտիքտէ, 10000 ֆրանգլըգ պիր սէրմայէ ահզընա քէսպը իսթիհգագ իտէճէք վէ Գումբանեանըն Թէժէթթիւաթընտան 100տէ 85ինէ հիսսէտար օլաճագ տըր։

Չօճուգլարա սէրմայէ Թախսիսաթը (տօթաթիօն) իչիւն սիկուրթա եաղըլանլարըն Թէժէթթիւաթ հիսսէսի՝ օրթա հիսապըլա 100տէ 30 օլմըշ վէ 100տէ 41 պուչուգա գատար չըգմըշ տըր։ Պու հիսապճա մէզգում սիկուրթայա եաղըլանլար՝ պէհէր 1000 ֆրանգ իչիւն 415 ֆրանգ տա Թէժէթթիւ ալմըշլար տըր։

Գարշըլըգ ճիւզի պիր սիկուրթա իւճրէթի Թէէտիյէ օլունտուղը Թագտիրտէ, վէֆաթընտա վէրէսէսինէ խըրամիյէ վէրիլմէք իւզրէ քէնտիյի սիկուրթայա գօյանլարըն վէրտիքլէրի իւճրէթլէրէ տախի Թէժէթթիւաթ Թահթընտա ալաճագլարըր։

Պիլճիւմլէ մէսարիֆը Թահսիլիյէ՝ պալէտտա մուհարրէր իւճրէթլէրէ տահիլ օլուպ, պունտան մատատա գումբանեա՝ տիկէր պիր չօգ գումբանեալար կիպի Շըրգաթ զարար ու զըյանլար իչիւն ֆազլա ըէսմ ահզ իթմէզ։

Պիլճիւմլէ մալումաթ իչիւն Տէրսաատէթտէ ումում աճէնթէ Մ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻՒ միւրաճաաթ օլընա։

Գումբանեանըն խարէքեանէսի՝ Պէյօղլունտա Թըրնէլ մէյտանընտա Մայէր մաղազանըն իքինճի գաթընտա տըր։

Գումբանեանըն պանքէրի Մ. Ս. Ալլէր տիր։

Գօճամ օղլու խանընտա Նօ. 7տէ քէաին Սթամպօլ շիւպէսի միւտիրի Տիգրան էֆէնտի։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՇԻՐՔԷԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

20 սէֆէր 1310 վէ 2/14 օգոստոս 1892 Թարիխլի Ֆէրմանը ալիշան մուճիպինճէ Թէշէքքիւլ էյլէմիշ տիր։

Շիրքէթը մէզգիւրէ՝ հարիգ վէ տէնիզ վէ հայաթ սիկուրթալարը մուամէլաթընը իճրա իտէր։

Իտարէխանէսի.—Տէրսաատէթտէ Գալաթատա Գարաքէօյտէքի Եէնի խան տախիլինտէ։